

Suhdannebarometri

Tammikuu 2019

EK:N SUHDANNEBAROMETRI ON
SUOMEN KATTAVIN SÄÄNNÖLLINEN
YRITYKSILLE TEHTÄVÄ SUHDANNETIEDUS-
TELU.

Suhdannebarometri

Tammikuu 2019

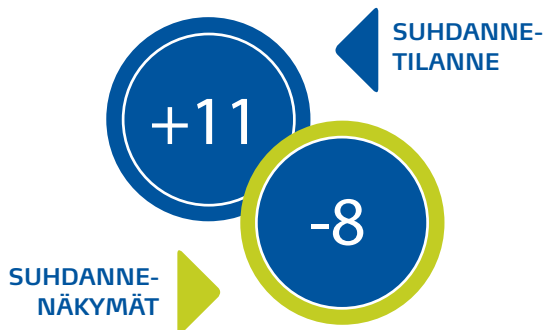
Sisällysluettelo 1 • 2019

Suhdanteet tammikuussa 2019	4
Suhdanteet maailmalla	5
Teollisuus	6
Rakentaminen	7
Palvelut	8
Päälukuja	10
Elintarviketeollisuus	12
Teva-teollisuus	13
Puuteollisuus	14
Paperiteollisuus	15
Painaminen	16
Kemianteollisuus	17
Rakennustuoteollisuus	18
Teknologiaeollisuus	19
Kauppa	20
Matkailu- ja ravintolapalvelut	21
Liikenne	22
Rahoitus ja vakuutus	23
Tieto- ja viestintäpalvelut	24
Kiinteistöpalvelut	25
Muut palvelut	26
Pitkiä aikasarjoja	27
Taustatietoa taloudesta	28
Suhdannetiedustelumenetelmä	30

Suhdanteet tammikuussa 2019

- **Suhdanteet pysyneet suotuisina vuoden 2018 lopulla – tilanne heikentynyt ainoastaan teollisuudessa**
- **Suhdannenäkymät ovat jatkaneet heikentymistään samalla kun yleinen talouskehitys on osoittanut rauhoittumisen merkkejä**
- **Tuotannon ja myynnin odotetaan jatkavan kasvuaan – rekrytointivaikeudet helpottaneet aavistuksen**
- **Finanssimarkkinoilla epävarmuutta ja maailmantalouden kasvu hidastuu**

Koko elinkeinoelämän suhdannetilanne on hyvä, mutta näkymät ovat heikentyneet

EK:n tammikuussa tekemässä Suhdannebarometrissa suomalais-yritykset arvioivat suhdannevaiheen pysyneen suotuisana vuoden 2018 loppupuolella. Tämänhetkistä suhdannetilannetta kuvattiin keskimääräistä vahvemmaksi. Suhdannetilanne oli vuoden loppua kohden pysynyt hyvänä kaikilla päätoimialoilla.

Lähikuukausien suhdanneodotukset ovat vaimentuneet kaikilla päätoimialoilla. Erityisesti rakentamisessa suhdanneodotukset ovat pysyneet selvästi heikompana. Nyt myös teollisuudessa ja palveluissa suhdannekuvan odotetaan heikentyvän kevääseen mentäessä.

Odotukset aiempaa varovaisemmat

Teollisuuden yleisiä suhdanneodotuksia kuvaava saldoluku painui tammikuussa tehdyssä tiedustelussa tasolle -11, kun se oli vielä lokakuussa -4. Rakentamisen suhdannenäkymät helpottivat hieman vuoden loppua kohden, mutta pysyivät yhä vaatimattomina saldoluvussa -19 lukemissa (lokakuussa -33). Myös palvelualojen odotukset heikkenivät syksystä lukemaan -5 (lokakuussa +3).

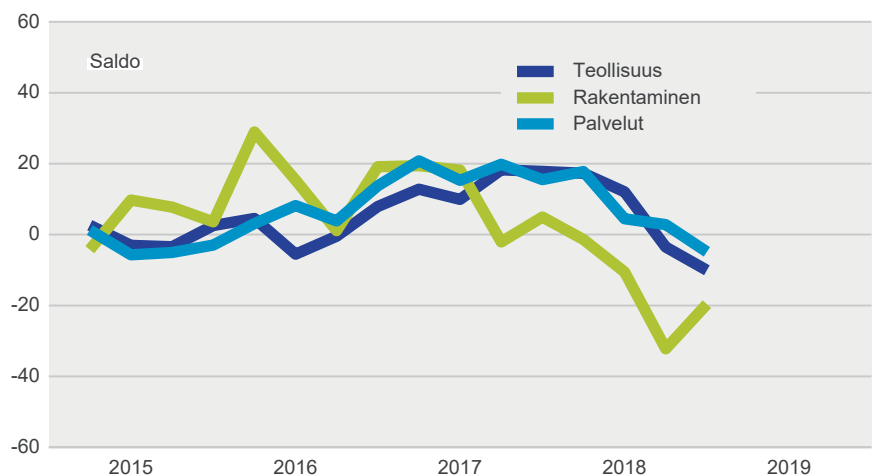
Tuotanto ja myynti lisääntyivät tiedustelun mukaan loppuvuodesta. Myös heikommin kehittyneessä rakentamisessa kasvu kozeni muiden alojen rinnalle. Teollisuuden tilauskanta painui normaalille tasolle. Henkilöstön määrä pysyi kasvussa kaikilla päätoimialoilla.

Rekrytointivaikeudet ovat yhä huomattava ongelma useimmilla toimialoilla, mutta tilanne on helpottanut aavistuksen syksystä. Kaikista vaikein rekrytointitilanne oli rakentamisessa.

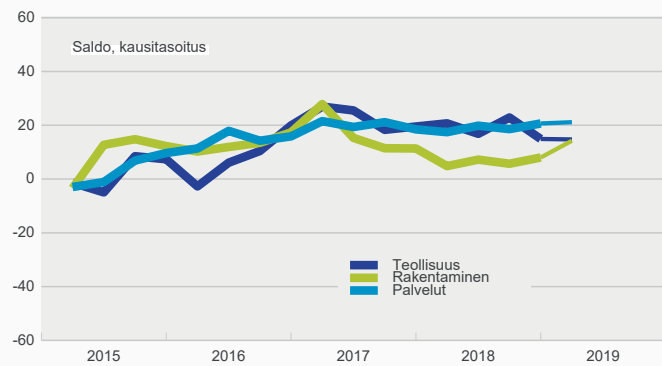
Tuotannon ja myynnin odotetaan kasvavan alkuvuonna maltillisesti kaikilla päätoimialoilla. Henkilöstön määrän suhteen odotukset ovat myönteiset pois lukien teollisuudessa, jossa henkilöstön määrän ei ennakoida enää kasvavan.

Kannattavuuden odotetaan kohoavan vähän, lukuun ottamatta rakentamista, jossa se heikentyisi hieman.

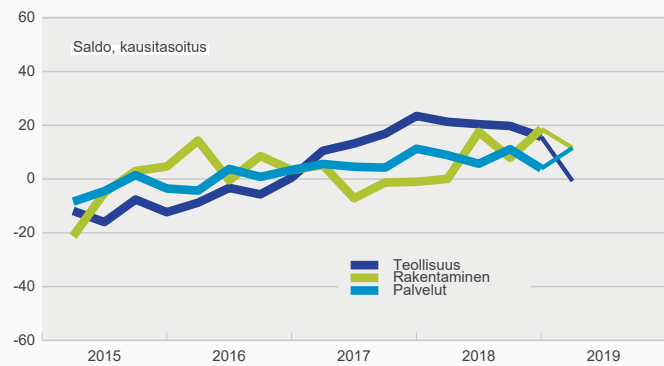
Suhdannenäkymät

Tuotanto/myynti, toteuma ja odotus

Henkilöstö ja henkilöstöodotus

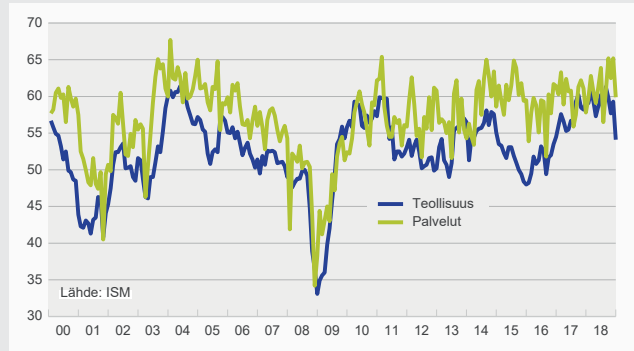
Suhdanteet maailmalla

Ennusteita korjataan alaspäin - markkinoilla heiluntaa

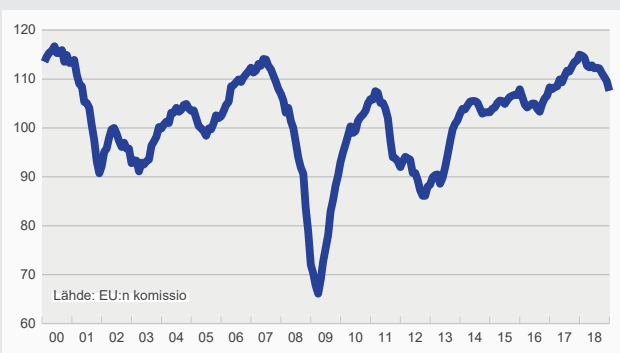
Maailmantalouden näkymät ovat aiempaa varovaisemmat. Kasvuennusteita korjataan alaspäin, sillä kaikilla talousalueilla näkymät ovat heikentyneet. Yhdysvaltain pitkä noususuhdanne on päätöksessä veroelvytyksen myötä ja Kiinan talouden hidastuminen heijastuu myös Eurooppaan. Erityisesti Saksan teollisuus on kärsinyt, osin kertaluontoisista syistä johtuen. Ennakoivat indikaattorit ovat laskeneet kautta linjan.

Finanssimarkkinoilla suhdanteen kypsymisen lisäksi poliittinen epävarmuus on saanut aikaan heiluntaa. Kauppasota, brexit, Kiinan talouskasvun hidastuminen sekä kiristytävä rahapolitiikka ovat tuoneet heiluntaa rahoitusmarkkinoille.

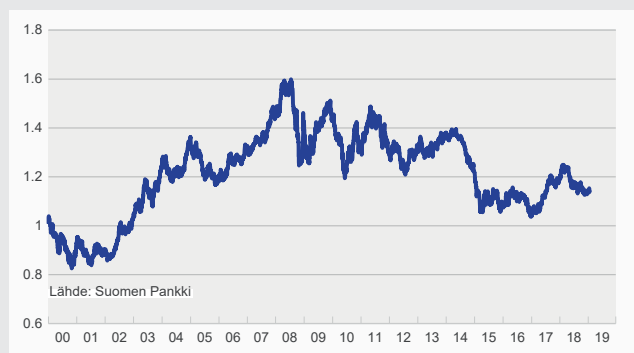
Ostopäälliköiden indeksi, USA

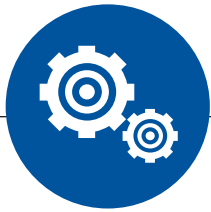

Talouden ilmapiiri-indikaattori, EU-maat

Euron dollarikurssi

Teollisuus

- Suhdanne-tilanne yhä hyvä, mutta heikentynyt syksystä (saldoluku +17)
- Tilauskanta painunut normaalille tasolle – tuotannon kasvun ennakoidaan jatkuvan
- Henkilöstön määrä kasvanut, mutta kasvu taittuu
- Rekrytointivaikeudet ovat vaikeutuneet edelleen ja ovat suurin kasvun este
- Suhdannenäkymät vaimentuneet syksystä hieman (saldoluku -11)

EK:n tammikuussa 2019 tekemän suhdannetiedustelun mukaan suomalaisten teollisuusyritysten suhdanteet ovat jatkuneet varsin suotuisina. Tämänhetkistä suhdanne-tilannetta kuvaava saldoluku laski arvoon +17 tammikuussa, joka on selvästi aiempaa varovaisempi arvio.

Suhdannenäkymät heikentyneet hieman

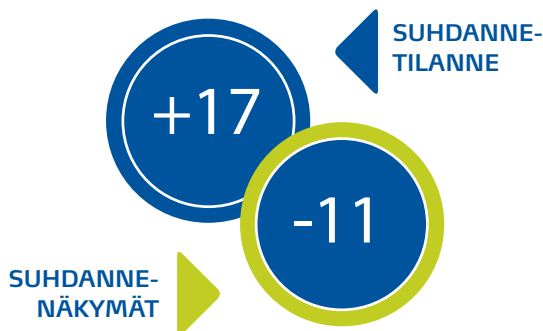
Yleiset suhdanneodotukset ovat entisistä varovaisemmat. Teollisuuden yleisen suhdannekuvan ennakoidaan rauhoittuvan entisestään seuraavan puolen vuoden aikana.

Teollisuuden suhdannenäkymien saldoluku oli tammikuuisessa tiedustelussa -11, kun vastaava saldoluku oli lokakuussa -4. Loppuvuoden aikana teollisuusyritysten tuotanto kasvoi ja tuotanto-odotus kevääseen mentäessä oli tammikuun kyselyssä myönteinen.

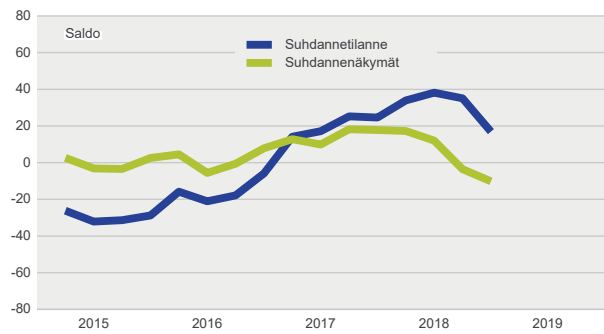
Tilauskanta normaalilla tasolla

Teollisuusyritysten saamat uudet tilaukset palautuivat tavanomaiselle tasolle loka-joulukuun aikana. Myös vientitilauksan kasvu taittui ja painui jo alle normaalina pidetyn tason. Vientiodotukset ovat silti yhä positiiviset.

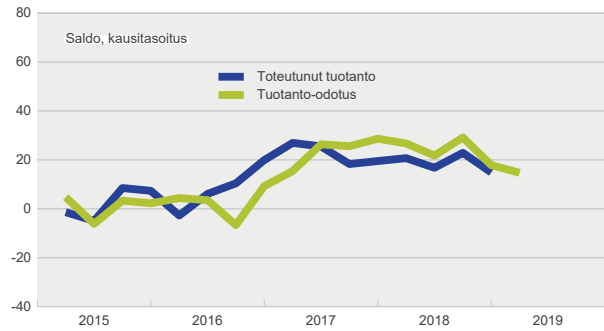
Samaan aikaan kun tilauskanta hieman supistui, valmiiden tuotteiden varastot olivat tammikuun kyselyssä yhä hieman normaalitasoa suuremmat (saldoluku +9).

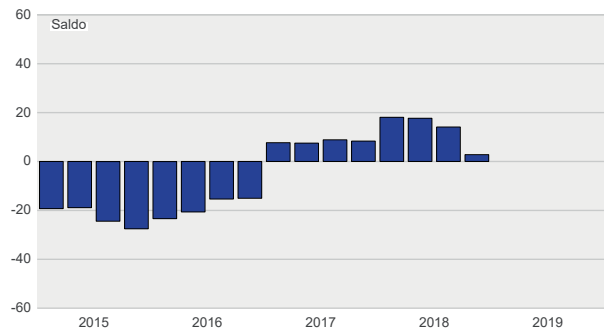
Suhdanteet

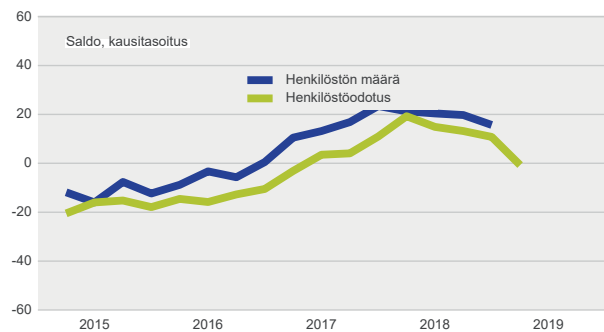
Tuotanto ja tuotanto-odotus

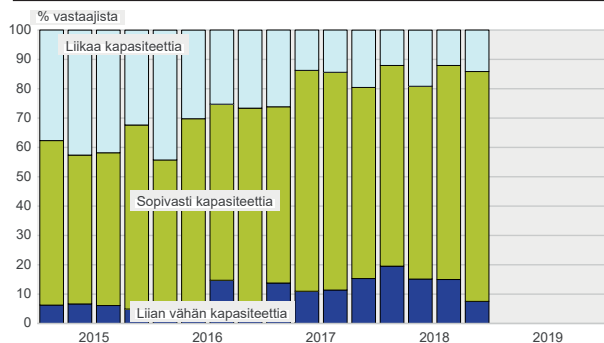
Tilauskanta

Henkilöstö ja henkilöstöodotus

Tuotantokapasiteetti

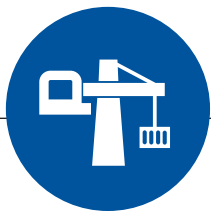

Työllisyyden kasvu taittuu - kysyntäpula esteenä

Henkilöstön määrä teollisuudessa pysyi loppuvuodesta hyvällä tasolla. Työllisten määrän kasvun ennakoidaan kuitenkin taittuvan kevääseen mentäessä. Tuotantokapasiteetti oli tammikuussa kokonaan käytössä 86 %:lla vastaajista.

Teollisuusyritysten henkilöstön määrä jatkoi kasvuaan loka-joulukuussa, mutta kasvun ei ennakoida enää jatkuvan tulevina kuukausina.

Riittämätön kysyntä on noussut keskeisimmäksi tuotannon kasvun esteeksi. Myös rekrytointivaikeudet ovat pysyneet yleisinä, mutta ne ovat helpottaneet aavistuksen syksystä. Vastaajista 16 % ilmoitti ongelmaksi työvoiman saannin (lokakuussa 24 %). Myös kapasiteettipula on helpottanut syksystä.

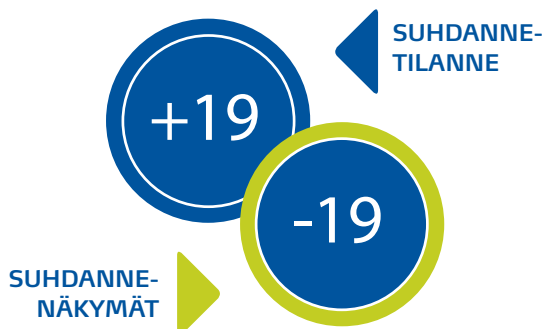
Rakentaminen

- **Suhdanne tilanne jatkunut hyvänä – tämänhetkinen suhdannekuva yli normaalin (saldoluku +19)**
- **Tilaukanta noussut takaisin yli normaalitason, mutta myymättömien asuntojen määrä kasvussa**
- **Rekrytointiongelmat helpottaneet aavistuksen, mutta ovat yhä keskeisin tuotannon kasvun este**
- **Yleiset suhdanneodotukset ovat helpottaneet hieman, mutta odotukset yhä selvästi heikentyvät (näkymien saldoluku -19)**
- **Tuotannon ja henkilöstön ennakoidaan hieman lisääntyvän lähikuukausina**

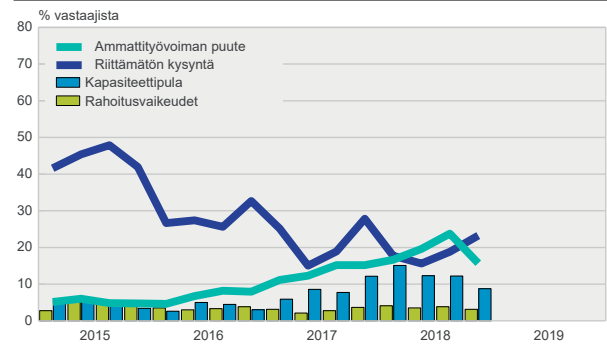
Rakennusyritykset arvioivat EK:n tammikuussa tekemässä suhdannekyselyssä suhdannetilanteensa pysyneen varsin hyvänä ja tämänhetkistä tilannetta kuvataan edelleen keskimääräistä vahvemmaksi. Suhdanteiden nykytilaa kuvaava saldoluku oli tammikuussa +19 (lokakuussa +15).

Kysyntä hieman vaimentunut

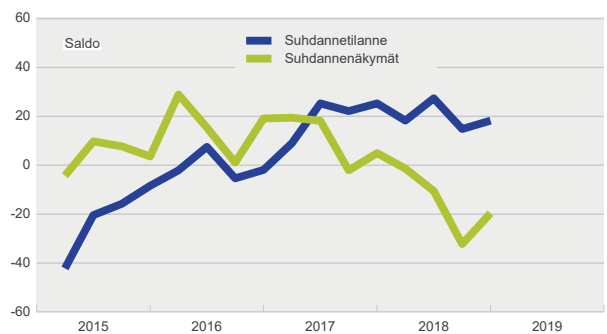
Uusien tilausten määrä nousi jonkin verran loka-joulukuussa.

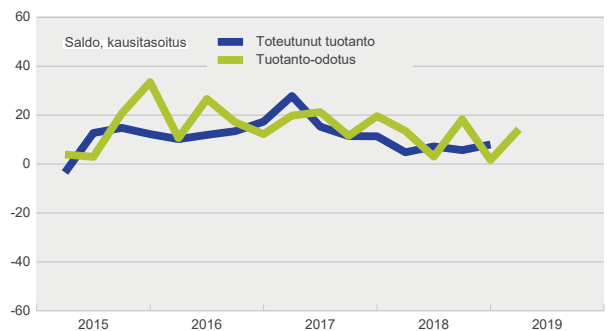
Tuotannon kasvun esteet

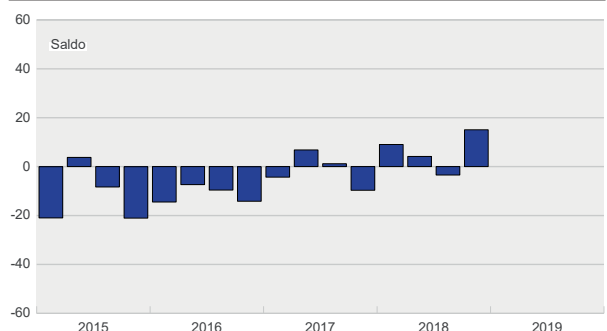
Suhdanteet

Tuotanto ja tuotanto-odotus

Tilaukanta

Tilaukannan kuvattiin lihonneen vähän ja kokonaisuutena se on yli normaalina pidetyn tason.

Tiedustelun vastaajayritysten tuotannon määrä kasvoi loppuvuodesta loivasti. Myös henkilöstöä lisättiin hieman. Viime vuosien vilkas asuntorakentaminen näkyy barometrin vastauksissa. Myymättömien huoneistojen määrä kasvoi varsin ripeästi ja saavutti loppuvuonna jo keskimääräisen tason.

Yleiset suhdanneodotukset yhä heikot

Rakentamisen yleiset suhdannenäkymät ovat heikkojat. Suhdanneilanteen arvioidaan heikentyvän kevääseen mentäessä. Suhdannenäkymien saldoluku oli tammikuussa -19, kun vastaava lukema lokakuussa oli -33. Odotukset ovat hiveneren nousseet, sillä vuodenvaihteessa pienempi osuus yrityksistä arvioi suhdanteen heikkenevän verrattuna viime syksyyn.

Odotukset lähikuukausien tuotantokehityksestä ovat myönteiset. Alalle tyypillinen kausivaihtelu näkyy vastauksissa. Myös henkilöstön määrän arvioidaan lievästi lisääntyvän kevääseen mentäessä.

Rekrytointiongelmat helpottaneet aavistuksen

Tuotantokapasiteetti on lähes täysin hyödynnetty. Tammikuussa peräti 93 prosenttia rakennusyrityksistä arvioi kapasiteetin olevan kokonaan käytössä (vuosi sitten 85 %).

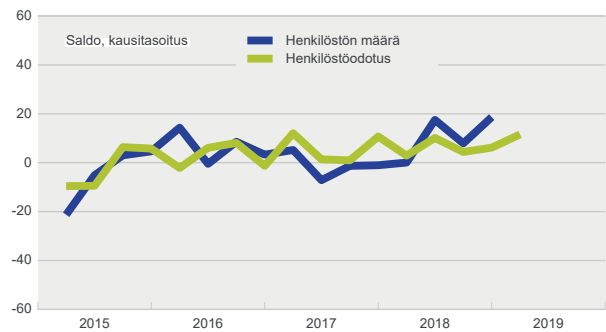
Merkittävin kasvun este on yhä työvoiman rekrytointi. Rekrytointivaikeuksista raportoi tammikuussa 41 % alan vastaajista. Lokakuussa työvoiman saatavuus oli kasvun esteenä 53 %:lla yrityksistä, joten tilanne on aavistuksen helpottanut.

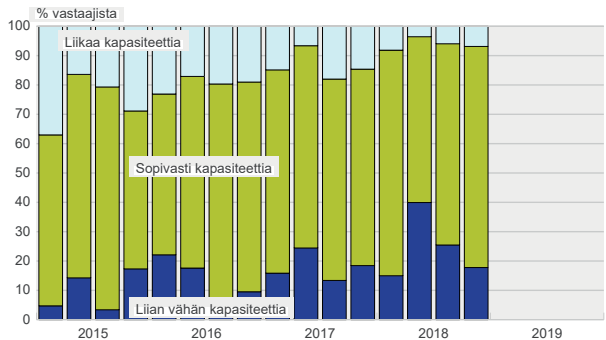
Palvelut

- **Suhdanteissa ei tapahtunut muutoksia, ja tilannetta kuvataan hieman keskimääräistä paremmaksi**
- **Myynti kasvoi varsin hyvin ja kasvun odotetaan jatkuvan myös seuraavan puolen vuoden aikana**
- **Henkilökunnan määrä kasvaa, mutta rekrytointiongelmat vaivaavat yhä alan yrityksiä**
- **Yleiset suhdannenäkymät kääntyneet varovaiseksi, suhdannekuva heikkenee aavistuksen**

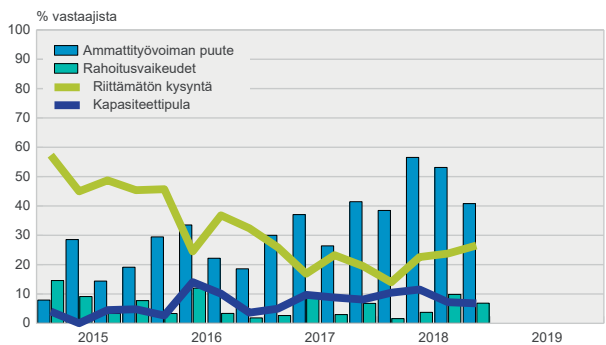
Henkilöstö ja henkilöstöodotus

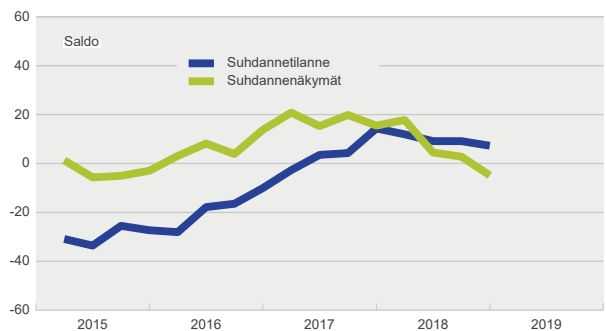
Tuotantokapasiteetti

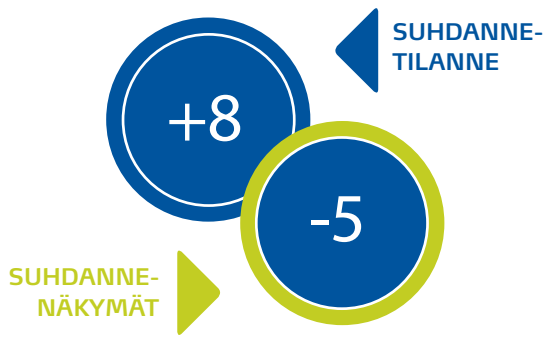

Tuotannon kasvun esteet

Suhdanteet

Palveluyritysten mukaan suhdannetilanteessa ei tapahtunut vuoden loppua kohden juurikaan muutoksia. Tilannetta arvioitiin hieman tavanomaista suotuisammaksi (saldoluku +8).

Suhdannenäkymät aiempaa varovaisemmat

Lähtöleveysuuden odotukset ovat heikentyneet syksystä. Suhdanteiden ennustetaan aavistuksen hiipuvan kevääseen mentäessä. Yleisiä suhdannenäkymiä mittaava saldoluku oli tammikuussa tehdyssä tiedustelussa saldoluussa -5 (lokakuussa +3).

Palveluyritysten myynnin määrä kasvoi viime vuoden neljänellä vuosineljänneksellä tasaisesti. Odotuksen myynnin kasvusta ovat yhä myönteiset, sillä samankaltaisen kasvun odotetaan jatkuvan myös lähikuukausien aikana.

Työvoiman määrä jatkaa kasvuaan

Tiedusteluun vastanneiden yritysten henkilökunnan määrä kasvoi jonkin verran loka-joulukuun aikana. Palvelualan yritykset ennakoivat henkilöstömäärän jatkavan kasvuaan kevätkuukausien aikana.

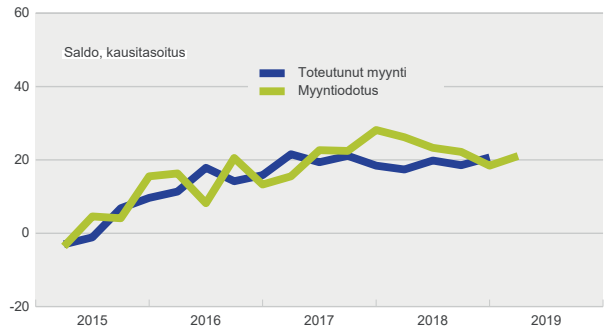
Kannattavuus pysyi suurin piirtein ennallaan vuoden loppua kohden verrattuna edellisen vuoden vastaavaan ajankohtaan. Entistä suurempi osuus vastaajista arvioi sekä tuotantokustannusten että myyntihintojen odotetaan nousevan lähikuukausina.

Rekrytointivaikeudet suurin kasvu este

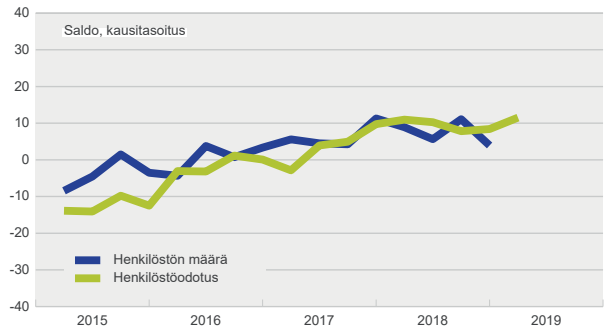
Ammattitaitoisen työvoiman saatavuus on pysynyt vaikeana edelleen, ja se oli yleisin toiminnan kasvun este. Rekrytointivaikeuksia oli 30 %:lla vastaajista (lokakuussa 31 %).

Riittämätön kysyntä oli tammikuussa ongelmana 23 %:lla vastaajista (lokakuussa 21 %). Kapasiteettipula ja rahoitusvaikeudet olivat harvinaisia.

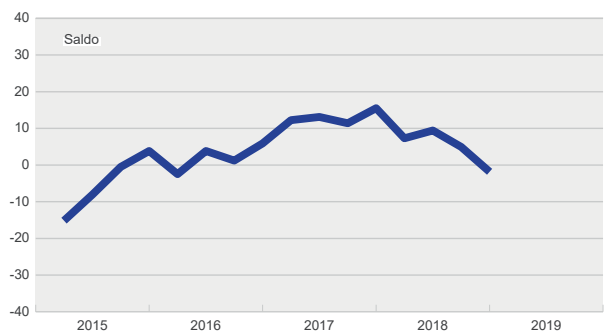
Myynti ja myyntiodotus

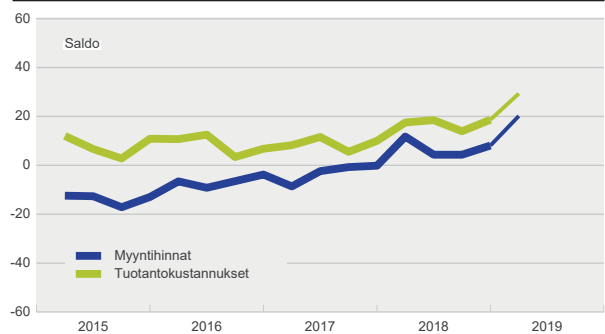
Henkilöstö ja henkilöstöodotus

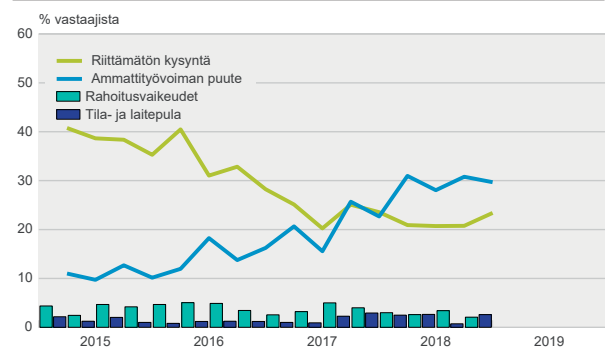
Kannattavuus

Hinnat ja kustannukset

Myynnin kasvun esteet

Päätuloksia

Teollisuus

Suhdannetiedustelun päätuloksia, saldo

	2016				2017				2018			
	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV
Tuotannon määrä viimeisen 3 kk:n aikana	4	12	4	15	34	30	13	14	29	21	18	8
Tuotanto-odotus seuraavalle 3 kk:lle	17	-10	6	14	38	23	26	26	33	29	14	13
Tuotantokapasiteettia sopivasti/liian vähän (% vastaajista)	56	70	75	73	74	86	86	80	88	81	88	86
Tilauskanta normaaliin verrattuna	-23	-21	-16	-16	7	7	9	8	18	18	14	3
Vientitilaukanta normaaliin verrattuna	-28	-28	-21	-18	-1	2	5	2	10	9	5	-6
Valmiiden tuotteiden varastot normaaliin verrattuna	0	5	1	-2	6	-2	2	-4	-5	-1	11	9
Henkilökunnan määrä viimeisen 3 kk:n aikana	-6	10	-12	-9	13	27	10	15	25	33	12	7
Henkilökuntaodotus seuraavalle 3 kk:lle	-3	-18	-19	-1	15	-2	3	22	28	7	5	1
Viennin määrä viimeisen 3 kk:n aikana	-2	0	-4	18	44	4	23	21	13	25	29	16
Vientiodotus seuraavalle 3 kk:lle	3	0	4	18	37	21	23	27	19	25	12	16
Tuotannon / myynnin kasvun esteitä kaikkiaan	35	48	37	44	40	34	40	53	54	50	62	53
Esteenä ammattityövoiman puute (% vastaajista)	5	7	8	8	11	12	15	15	17	20	24	16
puute kapasiteetista	3	5	4	3	6	9	8	12	15	12	12	9
riittämätön kysyntä	27	27	26	33	25	15	19	28	18	16	19	23
rahoitusvaikeudet	4	3	3	4	3	2	3	4	4	4	4	3
muu este	2	10	3	2	1	1	1	3	9	8	14	9
Suhdannetilanne tällä hetkellä	-15	-21	-17	-6	14	18	25	24	34	38	35	17
Suhdannenäkymät lähitulevaisuuteen	4	-5	-1	7	13	10	18	17	18	13	-4	-11

Rakentaminen

Suhdannetiedustelun päätuloksia, saldo

	2016				2017				2018			
	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV
Tuotannon määrä viimeisen 3 kk:n aikana	4	32	13	8	23	34	8	3	2	25	1	0
Tuotanto-odotus seuraavalle 3 kk:lle	41	23	0	9	34	20	6	5	15	27	-12	6
Tuotantokapasiteettia sopivasti/liian vähän (% vastaajista)	77	83	81	81	85	93	82	85	92	97	94	93
Tilauskanta normaaliin verrattuna	-14	-7	-10	-14	-5	7	2	-10	9	4	-4	16
Vientitilaukanta normaaliin verrattuna	-45	-58	-34	-47	-69	-66	-39	-61	-66	-36	-31	-53
Myyntöomien asuinhuoneistojen määrä normaaliin verrattuna	-5	-5	-33	-22	-18	-23	-32	-37	-37	-40	-33	-4
Henkilökunnan määrä viimeisen 3 kk:n aikana	9	23	7	-13	1	14	-5	-14	-3	39	2	8
Henkilökuntaodotus seuraavalle 3 kk:lle	31	6	-22	7	26	-2	-9	0	35	-2	-12	7
Viennin määrä viimeisen 3 kk:n aikana	-34	-51	35	-15	0	0	0	0	0	0	0	0
Vientiodotus seuraavalle 3 kk:lle	18	14	7	34	19	-33	0	0	0	0	0	0
Tuotannon / myynnin kasvun esteitä kaikkiaan	72	56	61	58	53	55	54	66	66	71	73	63
Esteenä ammattityövoiman puute (% vastaajista)	29	34	22	19	30	37	26	41	38	57	53	41
puute kapasiteetista	3	14	10	4	5	10	9	8	10	12	7	7
riittämätön kysyntä	46	25	37	32	26	17	23	20	14	23	24	27
rahoitusvaikeudet	3	12	3	2	3	9	3	7	2	4	10	7
muu este	11	3	5	9	9	8	6	13	13	7	12	11
Suhdannetilanne tällä hetkellä	-2	7	-6	-1	9	25	22	25	19	27	15	19
Suhdannenäkymät lähitulevaisuuteen	28	16	1	19	19	18	-2	4	-2	-10	-33	-19

Palvelut

Suhdannetiedustelun päätuloksia, saldo

	2016				2017				2018			
	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV
Myynnin määrä viimeisen 3 kk:n aikana	7	19	15	17	19	22	21	19	15	22	19	21
Myyntiodotus seuraavalle 3 kk:lle	16	18	13	12	29	20	28	23	31	20	18	18
Henkilökunnan määrä viimeisen 3 kk:n aikana	-4	10	-2	0	5	10	1	7	9	10	9	0
Henkilökuntaodotus seuraavalle 3 kk:lle	5	-3	-4	-4	12	0	5	10	20	4	5	11
Tuotannon / myynnin kasvun esteitä kaikkiaan	56	51	51	47	48	38	56	56	56	53	59	55
Esteenä ammattityövoiman puute (% vastaajista)	12	18	14	16	21	16	26	23	31	28	31	30
puute kapasiteetista	1	1	1	1	1	1	2	3	2	3	1	3
riittämätön kysyntä	40	31	33	28	25	20	25	24	21	21	21	23
rahoitusvaikeudet	5	5	5	3	3	3	5	4	3	3	3	2
muu este	4	3	6	5	4	3	4	9	5	5	7	3
Suhdannetilanne tällä hetkellä	-29	-18	-16	-11	-2	4	4	15	12	9	9	8
Suhdannenäkymät lähitulevaisuuteen	4	8	4	13	20	16	20	15	17	5	3	-5

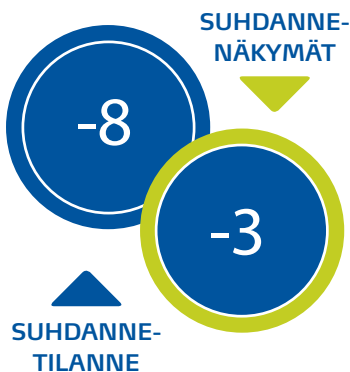
Toimialakatsaukset

Tammikuu 2019

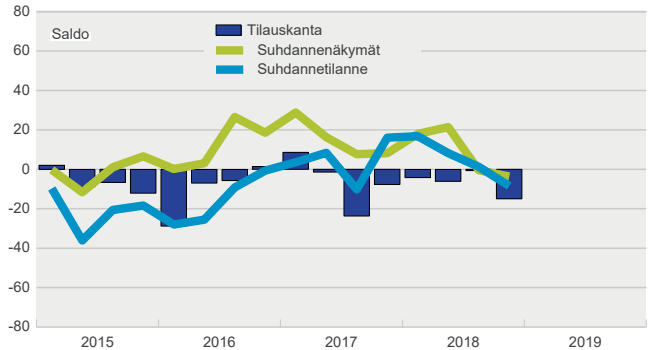

Elintarviketeollisuus

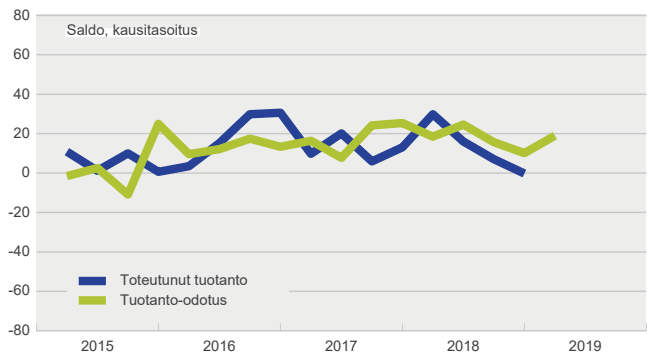
- Suhdannearviot ovat pysyneet suurin piirtein ennallaan ja tämänhetkinen tilanne on lähellä normaalia
- Tilauskanta oli tammikuussa hieman keskimääräistä heikommalla tasolla
- Tuotannon määrä pysyi viime vuoden lopulla ennallaan – odotetaan kuitenkin kääntyvän varovaiseen kasvuun lähikuukausina
- Henkilöstöodotukset varovaiset ja työvoiman määrän arvioidaan laskevan loivasti
- Suhdanteisiin ei odoteta suuria muutoksia lähikuukausina (saldoluku -3)

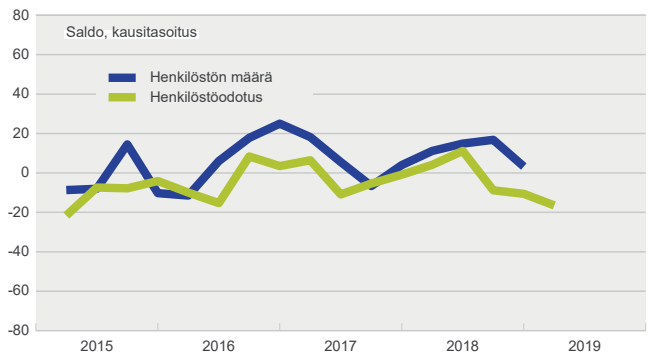
Suhdanteet

Tuotanto ja tuotanto-odotus

Henkilöstö ja henkilöstöodotus

Elintarviketeollisuus

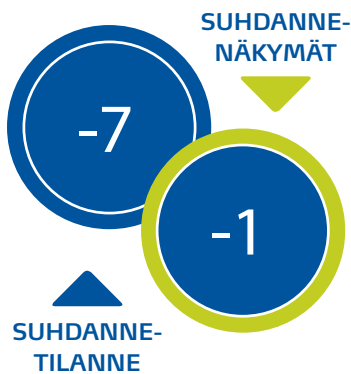

Suhdantetiedustelun päätuloksia, saldo

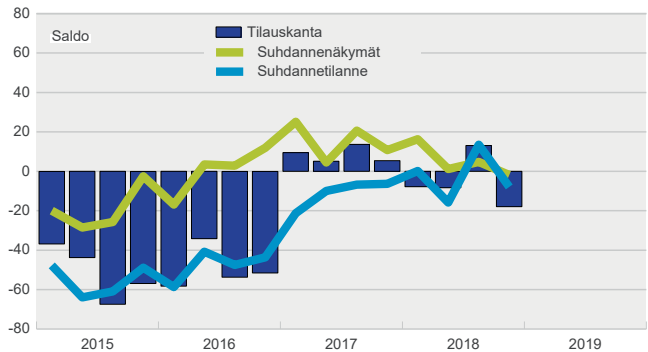
	2017				2018			
	I	II	III	IV	I	II	III	IV
Tuotannon määrä viimeisen 3 kk:n aikana	6	31	-7	22	26	30	-9	8
Tuotanto-odotus seuraavalle 3 kk:lle	15	22	33	4	30	14	17	4
Tuotantokapasiteettia sopivasti/liian vähän (% vastaajista)	69	81	68	83	83	71	80	83
Tilauskanta normaaliin verrattuna	8	-1	-23	-8	-5	-6	0	-14
Vientitilauskanta normaaliin verrattuna	1	3	3	-10	-28	-16	-16	-22
Valmiiden tuotteiden varastot normaaliin verrattuna	-1	-21	0	-1	0	7	-5	14
Henkilökunnan määrä viimeisen 3 kk:n aikana	13	24	-12	-3	7	34	11	-4
Henkilökuntaodotus seuraavalle 3 kk:lle	6	-14	-6	2	26	-18	-15	-19
Viennin määrä viimeisen 3 kk:n aikana	-7	29	-4	22	6	-27	-22	0
Vientiodotus seuraavalle 3 kk:lle	47	34	6	42	31	31	37	-18
Tuotannon / myynnin kasvun esteitä kaikkiaan	31	26	29	31	41	30	48	54
Esteenä ammattityövoiman puute (% vastaajista)	8	4	11	6	15	9	16	8
puute kapasiteetista	9	0	0	2	4	4	5	4
riittämätön kysyntä	15	19	22	24	28	20	28	31
rahoitusvaikeudet	3	5	6	0	5	4	5	11
muu este	0	0	0	0	0	4	6	6
Suhdannetilanne tällä hetkellä	4	9	-10	16	16	9	2	-8
Suhdannenäkymät lähitulevaisuuteen	29	16	7	8	18	21	-1	-3

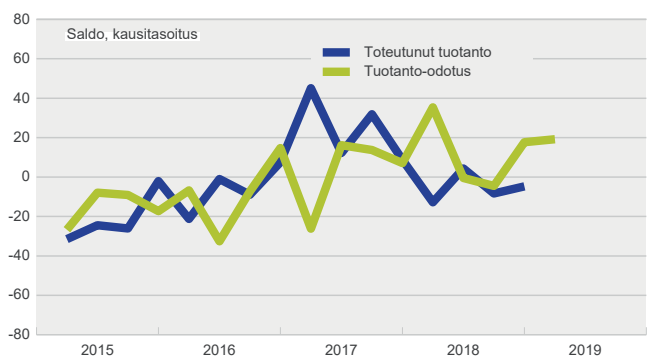
- Arviot yleisestä suhdannetilanteesta heikentyivät vuoden loppua kohden
- Tuotanto pysyi loka-joulukuussa ennallaan, ja alkuvuodelle ennakoidaan lievää kasvua
- Henkilöstön määrän odotetaan varovaista kasvua – riittämätön kysyntä on yhä yleisin kasvun este
- Yleiset suhdannenäkymät heikentyivät aavistuksen viime vuoden loppua kohden - näkymät kevääseen ovat varovaiset (saldoluku -1)

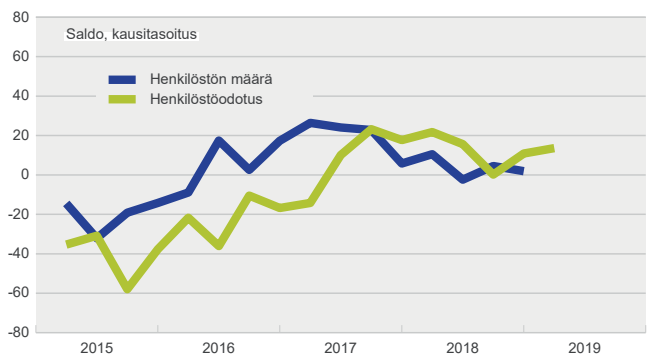
Suhdanteet

Tuotanto ja tuotanto-odotus

Henkilöstö ja henkilöstöodotus

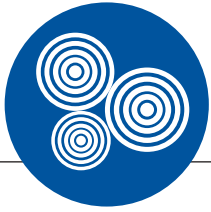

Teva-teollisuus

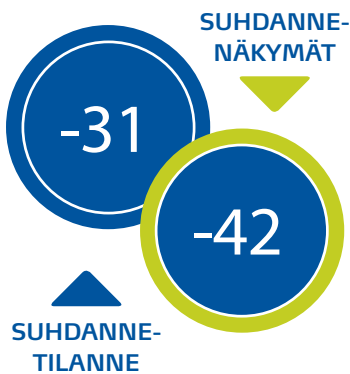
Suhdannetiedustelun päätuloksia, saldo

	2017				2018			
	I	II	III	IV	I	II	III	IV
Tuotannon määrä viimeisen 3 kk:n aikana	47	15	31	7	-9	5	-6	-8
Tuotanto-odotus seuraavalle 3 kk:lle	24	11	5	46	8	-10	13	34
Tuotantokapasiteettia sopivasti/liian vähän (% vastaajista)	86	100	88	90	85	87	81	74
Tilauskanta normaaliin verrattuna	10	6	13	5	-8	-8	13	-18
Vientitilauskanta normaaliin verrattuna	-14	-16	5	-8	-15	-18	-26	-35
Valmiiden tuotteiden varastot normaaliin verrattuna	10	29	7	17	-8	12	24	17
Henkilökunnan määrä viimeisen 3 kk:n aikana	27	32	22	-3	12	5	8	-11
Henkilökuntaodotus seuraavalle 3 kk:lle	12	23	16	23	19	0	8	16
Viennin määrä viimeisen 3 kk:n aikana	0	0	35	29	-1	15	23	-36
Vientiodotus seuraavalle 3 kk:lle	37	52	14	24	23	42	-12	-21
Tuotannon / myynnin kasvun esteitä kaikkiaan	25	27	63	46	57	46	57	76
Esteenä ammattityövoiman puute (% vastaajista)	8	6	3	4	11	5	8	44
puute kapasiteetista	0	15	29	16	20	11	1	1
riittämätön kysyntä	16	6	26	25	26	26	38	44
rahoitusvaikeudet	13	0	9	10	9	13	16	9
muu este	0	0	0	0	0	0	11	0
Suhdannetilanne tällä hetkellä	-21	-10	-7	-6	0	-16	14	-7
Suhdannenäkymät lähitulevaisuuteen	25	5	21	11	16	1	4	-1

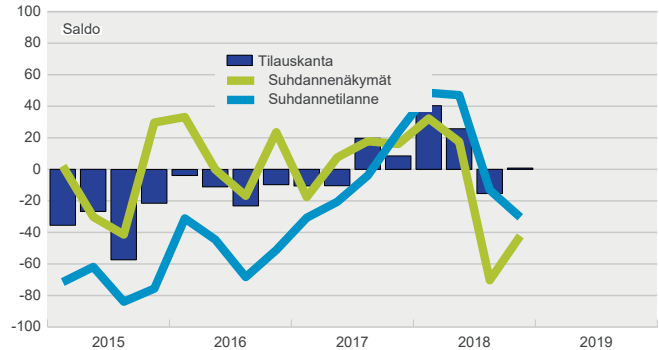

Puuteollisuus

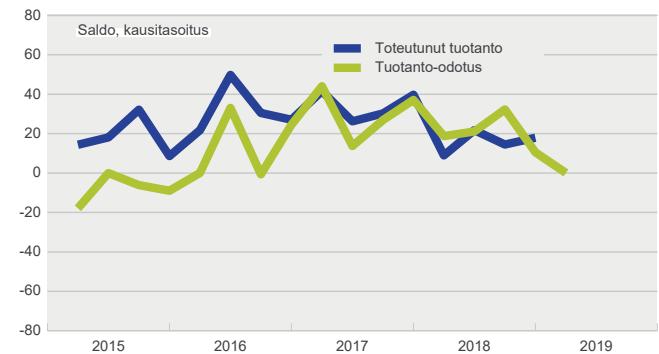
- Alkusyöksen heikko suhdannetilanne heikkeni entisestään vuoden lopussa (saldoluku -31)
- Tilauskanta nousi tavanomaiselle tasolle
- Tuotannon odotetaan kasvavan varoivaisesti lähikuukausien aikana
- Henkilöstön määrä lisääntyi vuoden loppua kohden, mutta henkilöstön määrän ei odoteta enää kasvavan
- Suhdanneodotukset kevääseen ovat heikot (saldoluku -42)

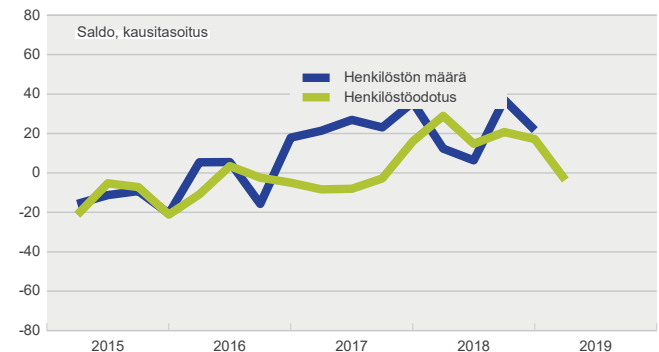
Suhdanteet

Tuotanto ja tuotanto-odotus

Henkilöstö ja henkilöstöodotus

Puuteollisuus

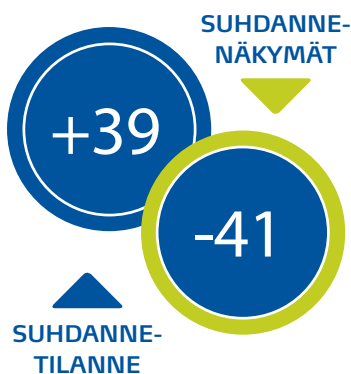
Suhdantietiedustelun päätuloksia, saldo

	2017				2018			
	I	II	III	IV	I	II	III	IV
Tuotannon määrä viimeisen 3 kk:n aikana	38	44	29	28	5	40	12	10
Tuotanto-odotus seuraavalle 3 kk:lle	31	24	23	26	31	32	0	4
Tuotantokapasiteettia sopivasti/liian vähän (% vastaajista)	90	79	83	75	78	85	78	86
Tilauskanta normaaliin verrattuna	-11	-11	19	9	40	25	-16	0
Vientitilauskanta normaaliin verrattuna	13	1	33	-5	42	42	-19	-22
Valmiiden tuotteiden varastot normaaliin verrattuna	6	-2	1	-24	-19	-22	12	47
Henkilökunnan määrä viimeisen 3 kk:n aikana	29	50	9	14	18	26	27	1
Henkilökuntaodotus seuraavalle 3 kk:lle	13	-15	-3	36	33	9	2	4
Viennin määrä viimeisen 3 kk:n aikana	61	37	56	25	34	27	-15	-14
Vientiodotus seuraavalle 3 kk:lle	6	2	41	19	15	24	11	23
Tuotannon / myynnin kasvun esteitä kaikkiaan	34	54	57	68	63	58	57	60
Esteenä ammattityövoiman puute (% vastaajista)	1	1	5	1	13	17	7	9
puute kapasiteetista	0	32	13	26	30	27	21	33
riittämätön kysyntä	16	20	21	21	18	17	20	15
rahoitusvaikeudet	7	1	2	18	1	5	6	4
muu este	17	0	18	7	0	0	8	0
Suhdannetilanne tällä hetkellä	-31	-20	-4	23	49	47	-13	-31
Suhdannenäkymät lähitulevaisuuteen	-17	7	18	16	32	18	-70	-42

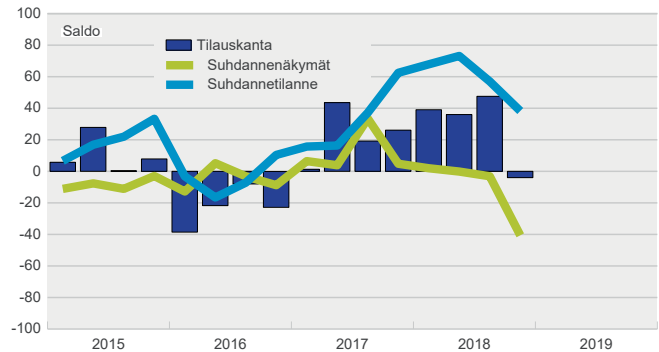

Paperiteollisuus

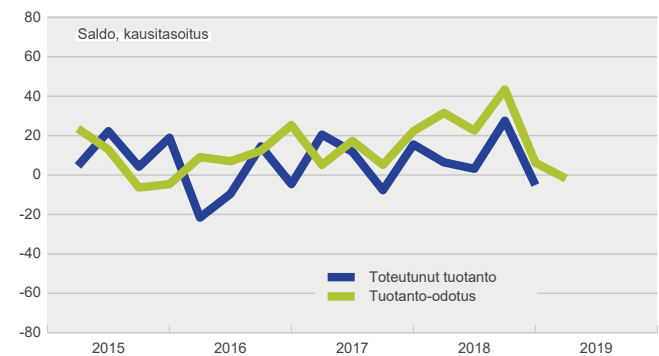
- Suhdannetilanne on jatkunut vahvana (saldoluku +39)
- Tilauskanta laski kuitenkin aavistuksen alle normaalitason ja kapasiteetti on lähes täyskäytössä
- Tuotannon ennustetaan laskevan hieman vuoden alkupuolella
- Henkilöstö määrä säilyi ennallaan ja muutoksia ei odoteta tapahtuvan lähikuukausina
- Suhdanteissa muutos tapahtunut ja markkinoiden odotetaan kehittyvän heikosti (saldoluku -41)

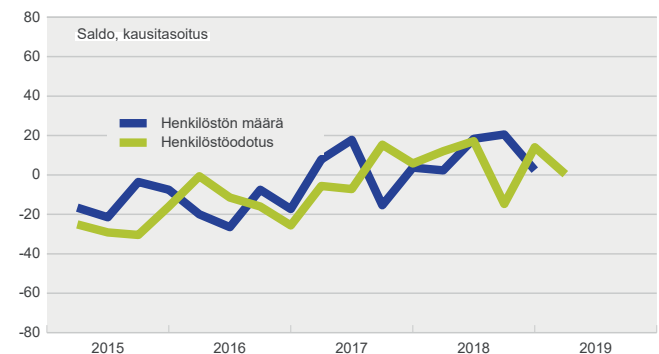
Suhdanteet

Tuotanto ja tuotanto-odotus

Henkilöstö ja henkilöstöodotus

Paperiteollisuus

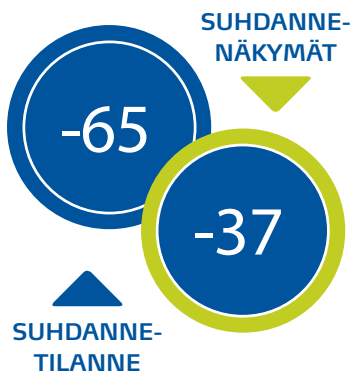
Suhdannetiedustelun päätuloksia, saldo

	2017				2018			
	I	II	III	IV	I	II	III	IV
Tuotannon määrä viimeisen 3 kk:n aikana	34	0	-16	14	20	-8	21	-9
Tuotanto-odotus seuraavalle 3 kk:lle	15	-15	27	45	19	26	9	13
Tuotantokapasiteettia sopivasti/liian vähän (% vastaajista)	88	88	96	91	99	99	95	95
Tilauskanta normaaliin verrattuna	2	44	19	27	39	36	48	-4
Vientitilauskanta normaaliin verrattuna	1	36	14	31	39	34	47	-6
Valmiiden tuotteiden varastot normaaliin verrattuna	44	7	19	-12	-20	12	9	32
Henkilökunnan määrä viimeisen 3 kk:n aikana	16	45	-37	6	14	53	-6	7
Henkilökuntaodotus seuraavalle 3 kk:lle	14	0	0	10	39	-31	9	-5
Viennin määrä viimeisen 3 kk:n aikana	38	46	7	21	4	9	5	8
Vientiodotus seuraavalle 3 kk:lle	4	2	5	16	11	13	12	-4
Tuotannon / myynnin kasvun esteitä kaikkiaan	6	19	23	38	39	20	52	13
Esteenä ammattityövoiman puute (% vastaajista)	1	1	1	3	2	2	4	6
puute kapasiteetista	5	17	16	25	34	16	43	1
riittämätön kysyntä	1	1	5	11	5	1	4	8
rahoitusvaikeudet	1	0	0	0	0	0	2	0
muu este	0	1	0	6	0	0	0	0
Suhdannetilanne tällä hetkellä	16	16	37	63	68	73	57	39
Suhdannenäkymät lähitulevaisuuteen	7	4	33	5	2	0	-4	-41

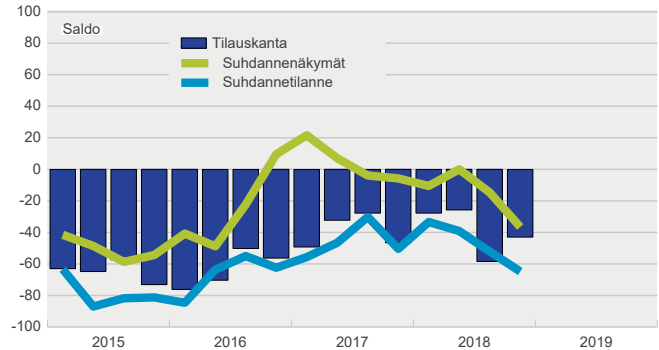

Painaminen

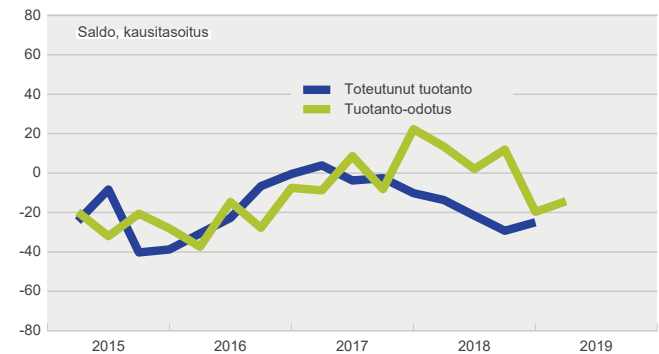
- Tämänhetkinen suhdannetilanne selvästi keskimääräistä heikompi (saldoluku -65)
- Lähes 80 prosenttia yrityksistä kokee heikon kysynnän rajoittavan toimintaa
- Tuotanto on ollut viime kuukausina laskussa, ja myös alkuvuodesta odotetaan heikkoa kehitystä
- Suhdannenäkymät painuivat entisestään loppuvuotta kohden (saldoluku -37)

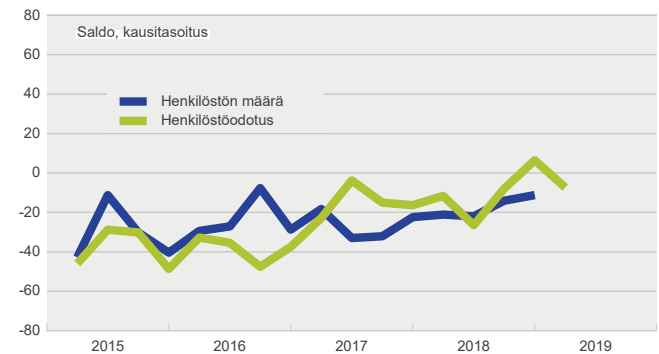
Suhdanteet

Tuotanto ja tuotanto-odotus

Henkilöstö ja henkilöstöodotus

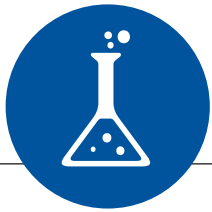

Painaminen

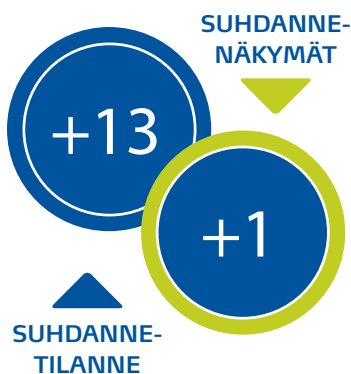
Suhdannetiedustelun päätuloksia, saldo

	2017				2018			
	I	II	III	IV	I	II	III	IV
Tuotannon määrä viimeisen 3 kk:n aikana	-2	3	3	-14	-19	-15	-23	-28
Tuotanto-odotus seuraavalle 3 kk:lle	17	-13	32	6	12	5	-8	-21
Tuotantokapasiteettia sopivasti/liian vähän (% vastaajista)	30	59	54	60	64	53	77	42
Tilaukanta normaaliin verrattuna	-49	-33	-28	-46	-28	-25	-58	-43
Vientitilaukanta normaaliin verrattuna	-57	-47	-56	-55	-28	-33	-65	-45
Valmiiden tuotteiden varastot normaaliin verrattuna	-52	-21	-25	-25	-33	-11	-21	-27
Henkilökunnan määrä viimeisen 3 kk:n aikana	-15	-27	-29	-33	-15	-18	-12	-21
Henkilökuntaodotus seuraavalle 3 kk:lle	3	-22	-13	-14	-21	-16	12	-10
Viennin määrä viimeisen 3 kk:n aikana	4	-33	-24	-26	-16	-45	-1	-24
Vientiodotus seuraavalle 3 kk:lle	0	-19	-13	-4	-20	-7	-14	-39
Tuotannon / myynnin kasvun esteitä kaikkiaan	80	78	90	93	96	88	95	92
Esteenä ammattityövoiman puute (% vastaajista)	9	29	24	16	30	34	33	16
puute kapasiteetista	0	0	0	0	0	5	0	0
riittämätön kysyntä	67	56	54	60	60	51	66	78
rahoitusvaikeudet	15	13	23	24	31	18	22	34
muu este	0	4	7	5	0	0	0	0
Suhdannetilanne tällä hetkellä	-56	-46	-30	-51	-34	-39	-52	-65
Suhdannenäkymät lähitulevaisuuteen	22	7	-3	-6	-10	0	-15	-37

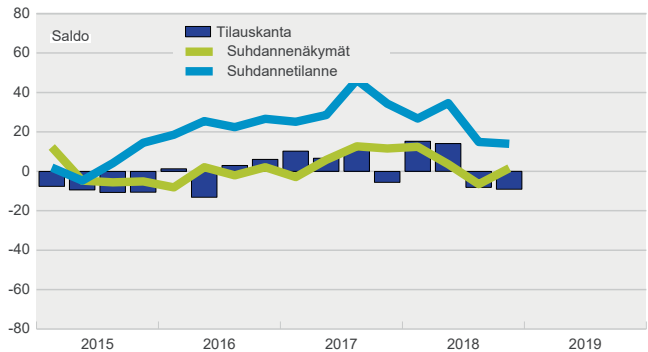

Kemianteollisuus

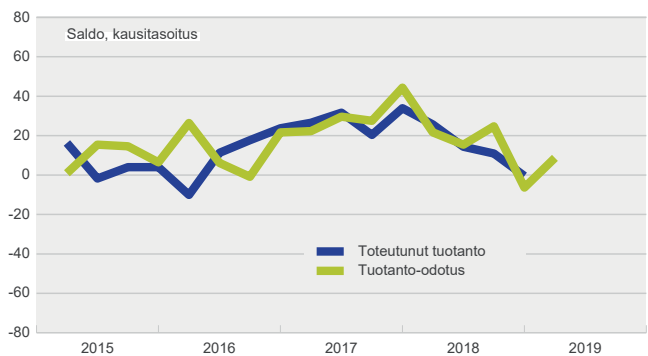
- Suhdanne pysynyt suotuisana myös viime vuoden lopulla (saldoluku +13)
- Tilauskanta on pysynyt alle normaalitason
- Tuotannon määrä on pysynyt ennallaan ja tuotannon odotetaan kasvavan kevättä kohten mentäessä
- Henkilöstön määrän ennakoidaan vähentyvän
- Yleiset suhdannenäkymät ovat pysyneet vakaina (saldoluku +1)

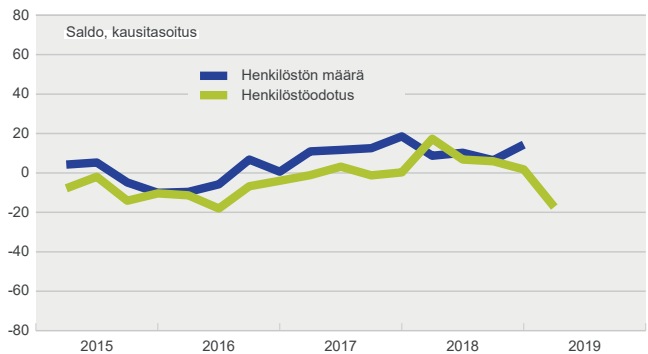
Suhdanteet

Tuotanto ja tuotanto-odotus

Henkilöstö ja henkilöstöodotus

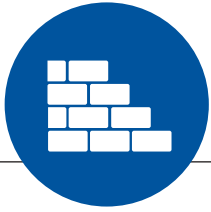

Kemianteollisuus

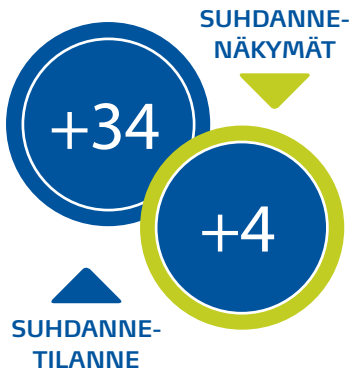
Suhdannetiedustelun päätuloksia, saldo

	2017				2018			
	I	II	III	IV	I	II	III	IV
Tuotannon määrä viimeisen 3 kk:n aikana	40	34	10	32	39	18	-2	0
Tuotanto-odotus seuraavalle 3 kk:lle	28	22	45	30	13	20	-4	18
Tuotantokapasiteettia sopivasti/liian vähän (% vastaajista)	74	76	79	78	79	77	72	83
Tilauskanta normaaliin verrattuna	11	6	11	-6	15	14	-9	-10
Vientitilauskanta normaaliin verrattuna	14	10	20	6	16	-1	-8	-3
Valmiiden tuotteiden varastot normaaliin verrattuna	-3	-23	-12	-6	-21	-10	27	-7
Henkilökunnan määrä viimeisen 3 kk:n aikana	10	26	5	12	8	24	-2	11
Henkilökuntaodotus seuraavalle 3 kk:lle	13	-7	-9	23	16	0	-6	-12
Viennin määrä viimeisen 3 kk:n aikana	62	44	64	48	31	11	12	20
Vientiodotus seuraavalle 3 kk:lle	33	19	34	32	24	25	10	31
Tuotannon / myynnin kasvun esteitä kaikkiaan	23	20	26	37	40	37	47	41
Esteenä ammattityövoiman puute (% vastaajista)	3	5	3	5	5	3	7	6
puute kapasiteetista	2	1	2	7	11	5	6	11
riittämätön kysyntä	18	13	19	24	22	29	34	26
rahoitusvaikeudet	1	1	1	3	4	1	5	1
muu este	0	0	1	4	2	1	1	0
Suhdannetilanne tällä hetkellä	26	28	47	34	27	34	14	13
Suhdannenäkymät lähitulevaisuuteen	-2	6	13	11	12	4	-6	1

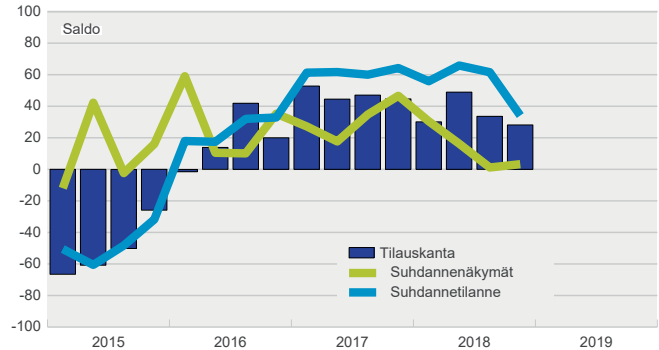

Rakennustuoteteollisuus

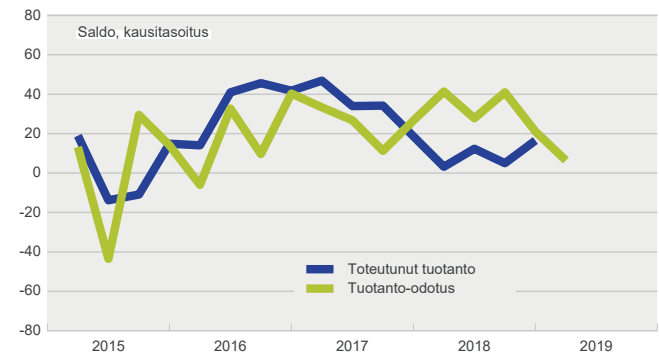
- Suhdannetilanne on jatkunut suotuisana, arviot nykytilasta huomattavasti yli keskimääräisen (saldoluku +34)
- Tilauskanta on säilynyt normaalia vahvempuna
- Tuotanto kasvoi loivasti, odotukset keväälle yhä myönteiset
- Henkilöstön määrä pysynyt ennallaan, mutta odotetaan kääntyvän kasvuun
- Suhdanneodotukset säilyivät maltillisina (saldoluku +4)

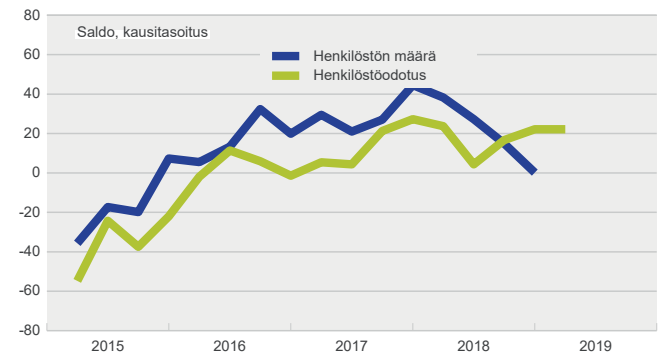
Suhdanteet

Tuotanto ja tuotanto-odotus

Henkilöstö ja henkilöstöodotus

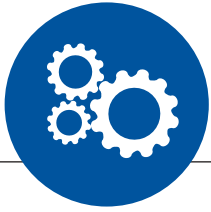

Rakennus- tuote- teollisuus

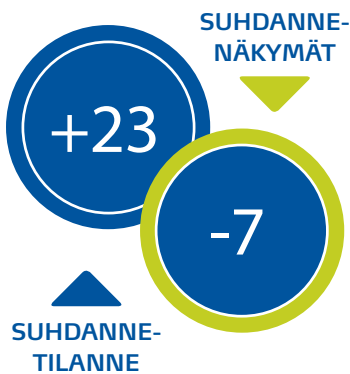
Suhdantietiedustelun päätuloksia, saldo

	2017				2018			
	I	II	III	IV	I	II	III	IV
Tuotannon määrä viimeisen 3 kk:n aikana	62	54	29	-7	17	32	1	-7
Tuotanto-odotus seuraavalle 3 kk:lle	52	16	17	39	48	44	12	5
Tuotantokapasiteettia sopivasti/liian vähän (% vastaajista)	89	86	92	86	89	84	84	87
Tilauskanta normaaliin verrattuna	52	44	47	45	30	49	33	29
Vientitilauskanta normaaliin verrattuna	-1	-18	-3	10	-8	-12	-35	-26
Valmiiden tuotteiden varastot normaaliin verrattuna	37	30	21	-6	37	32	26	3
Henkilökunnan määrä viimeisen 3 kk:n aikana	32	43	17	37	43	48	5	-6
Henkilökuntaodotus seuraavalle 3 kk:lle	24	13	15	25	18	10	14	24
Viennin määrä viimeisen 3 kk:n aikana	38	10	32	20	-15	0	5	5
Vientiodotus seuraavalle 3 kk:lle	8	-9	30	30	34	37	17	31
Tuotannon / myynnin kasvun esteitä kaikkiaan	56	61	35	57	51	68	49	46
Esteenä ammattityövoiman puute (% vastaajista)	30	28	24	25	27	27	23	19
puute kapasiteetista	17	30	12	6	19	19	9	12
riittämätön kysyntä	24	16	10	34	10	28	18	27
rahoitusvaikeudet	4	0	0	3	5	2	0	0
muu este	0	0	0	0	0	0	0	0
Suhdannetilanne tällä hetkellä	61	62	60	64	56	66	62	34
Suhdannenäkymät lähitulevaisuuteen	27	18	35	46	30	16	2	4

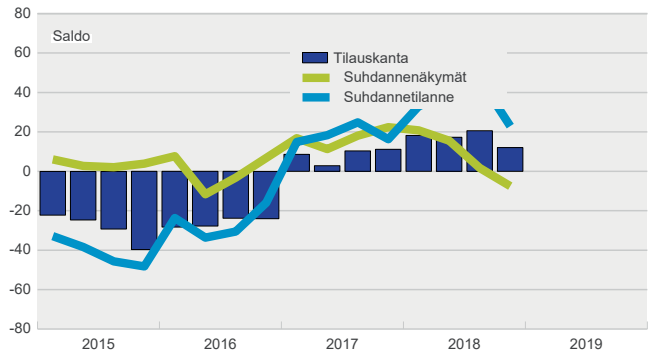

Teknologiasteollisuus

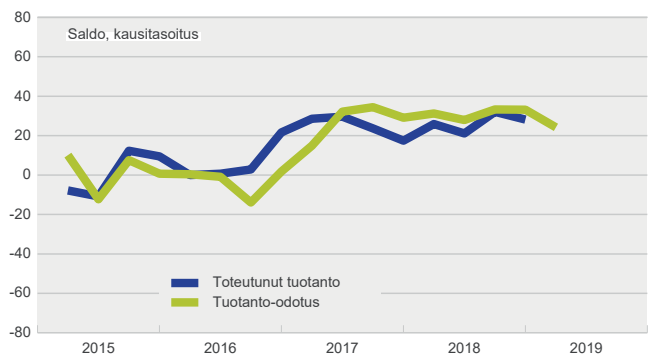
- Suhdannetilanne on pysynyt varsin hyvänä (saldoluku +23)
- Tilauskanta on pysynyt yli keskimääräisen tason
- Tuotannon odotetaan jatkavan melko hyvää kasvua seuraavan puolen vuoden ajan
- Rekrytointiongelmien lisäksi riittämätön kysyntä heikentää tuotantoedellytyksiä
- Suhdannenäkymät aiempaa varovaisemmat (saldoluku tammikuussa -7)

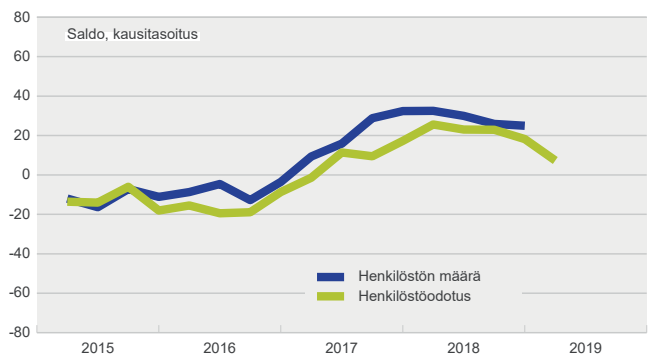
Suhdanteet

Tuotanto ja tuotanto-odotus

Henkilöstö ja henkilöstöodotus

Teknologiasteollisuus

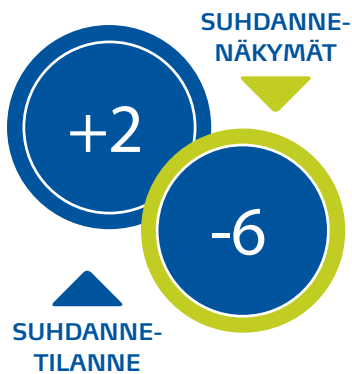
Suhdannetiedustelun päätuloksia, saldo

	2017				2018			
	I	II	III	IV	I	II	III	IV
Tuotannon määrä viimeisen 3 kk:n aikana	33	34	21	8	33	25	30	17
Tuotanto-odotus seuraavalle 3 kk:lle	47	35	19	24	43	34	23	16
Tuotantokapasiteettia sopivasti/liian vähän (% vastaajista)	71	91	89	79	92	80	95	87
Tilauskanta normaaliin verrattuna	9	3	11	12	18	18	21	12
Vientitilauskanta normaaliin verrattuna	-5	-4	-1	-1	9	12	10	0
Valmiiden tuotteiden varastot normaaliin verrattuna	5	1	4	-2	3	-2	9	7
Henkilökunnan määrä viimeisen 3 kk:n aikana	14	25	24	22	38	39	21	16
Henkilökuntaodotus seuraavalle 3 kk:lle	22	5	11	26	35	17	12	9
Viennin määrä viimeisen 3 kk:n aikana	46	-14	11	10	11	38	44	25
Vientiodotus seuraavalle 3 kk:lle	47	2	24	28	18	24	15	20
Tuotannon / myynnin kasvun esteitä kaikkiaan	52	38	46	62	62	61	71	62
Esteenä ammattityövoiman puute (% vastaajista)	16	18	23	23	22	30	35	22
puute kapasiteetista	7	8	8	12	13	14	10	9
riittämätön kysyntä	33	16	19	32	16	10	14	22
rahoitusvaikeudet	3	2	3	3	4	5	3	3
muu este	1	2	1	3	17	15	25	16
Suhdannetilanne tällä hetkellä	14	18	25	17	33	40	46	23
Suhdannenäkymät lähitulevaisuuteen	16	12	18	22	20	15	2	-7

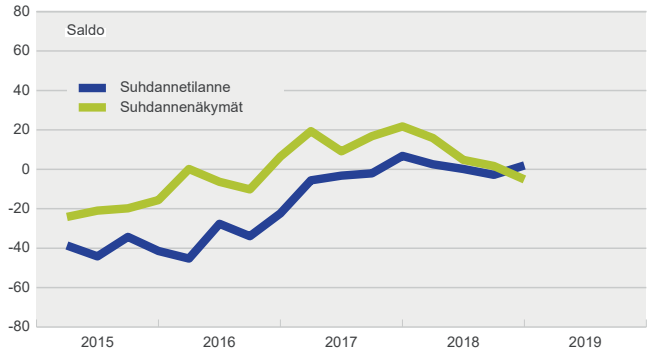

Kauppa

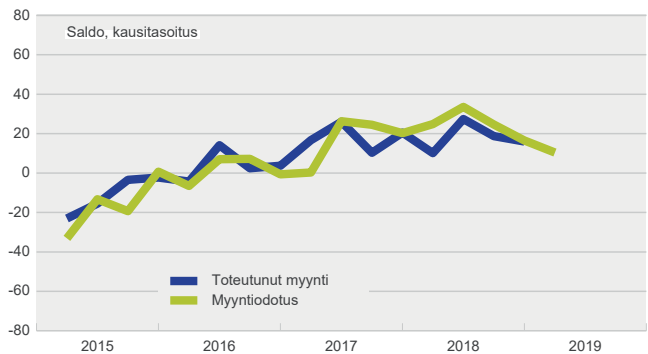
- Kaupan suhdannetilanne pysytellyt lähellä keskimääräistä vuoden lopussa (suhdannetilanteen saldoluku +2)
- Myynnin kasvu ollut kohtalaista, mutta vauhdin odotetaan laantuvan seuraavan puolen vuoden ajan
- Henkilöstökehitys kääntynyt heikommaksi ja rekrytointivaikeudet yhä yleisiä
- Suhdanteiden odotetaan heikkenevän aavistuksen seuraavan puolen vuoden aikana (saldoluku -6)

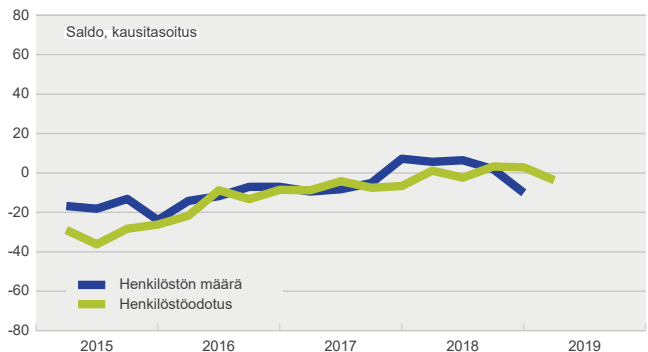
Suhdanteet

Myynti ja myyntiodotus

Henkilöstö ja henkilöstöodotus

Kauppa

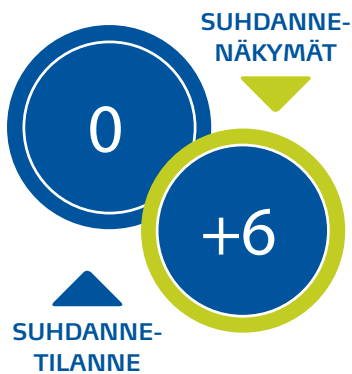
Suhdannetiedustelun päätuloksia, saldo

	2017				2018			
	I	II	III	IV	I	II	III	IV
Myyntin määrä viimeisen 3 kk:n aikana	16	26	10	20	10	28	19	17
Myyntiodotus seuraavalle 3 kk:lle	26	24	20	24	34	24	17	11
Henkilökunnan määrä viimeisen 3 kk:n aikana	-12	0	-7	7	2	14	-1	-11
Henkilökuntaodotus seuraavalle 3 kk:lle	8	-15	-10	2	10	-4	-2	-2
Tuotannon / myynnin kasvun esteitä kaikkiaan	43	35	57	55	54	57	62	60
Esteenä ammattityövoiman puute (% vastaajista)	10	5	16	15	18	17	31	27
puute kapasiteetista	1	1	2	2	2	2	1	1
riittämätön kysyntä	36	28	34	31	31	33	26	31
rahoitusvaikeudet	3	2	4	3	2	0	3	3
muu este	7	2	6	9	8	10	8	7
Suhdannetilanne tällä hetkellä	-6	-3	-2	6	3	0	-2	2
Suhdannenäkymät lähitulevaisuuteen	20	10	16	21	15	5	1	-6

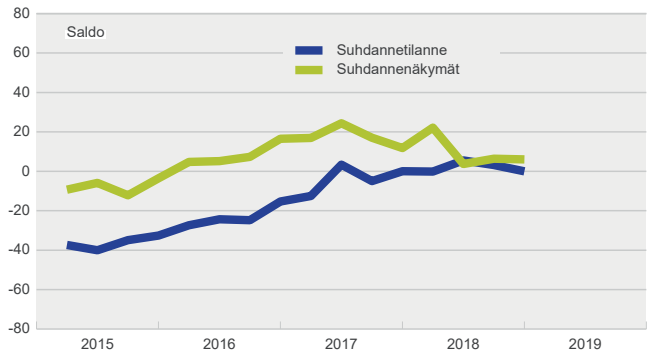

Matkailu- ja ravintolapalvelut

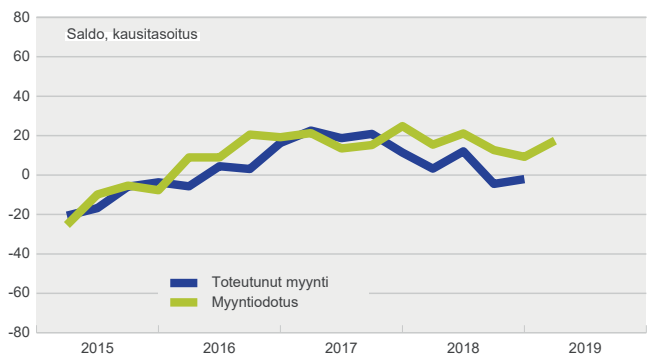
- Suhdannetilanne on jatkunut keskimääräisenä myös viime vuoden lopulla
- Myynnin määrä on pysynyt likimain ennallaan ja keväälle odotetaan maltillista kasvua
- Henkilöstön määrään ei odoteta muutoksia
- Riittämätön kysyntä noussut keskeisimmäksi myynnin esteeksi
- Suhdannenäkymät varovaisen myönteiset: seuraavalle puolelle vuodelle pientä vahvistumista (saldoluku +6)

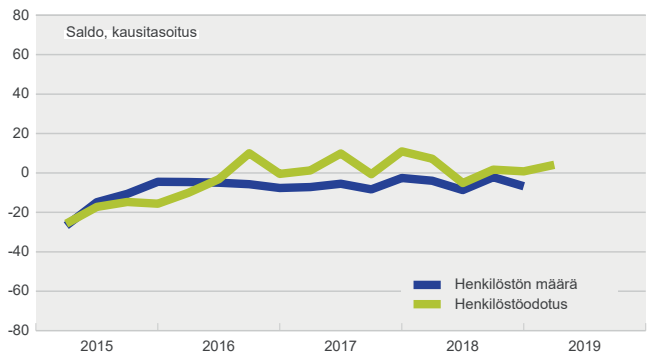
Suhdanteet

Myynti ja myyntiodotus

Henkilöstö ja henkilöstöodotus

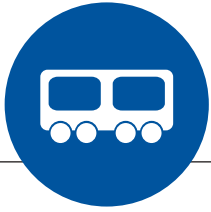

Matkailu- ja ravintola-palvelut

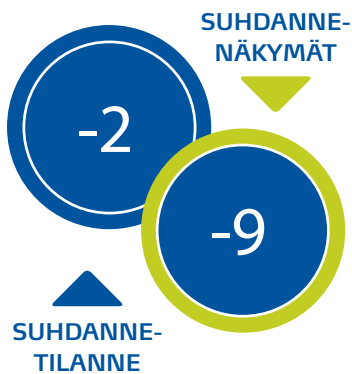
Suhdantietiedustelun päätuloksia, saldo

	2017				2018			
	I	II	III	IV	I	II	III	IV
Myynnin määrä viimeisen 3 kk:n aikana	11	27	25	19	-10	22	0	7
Myyntiodotus seuraavalle 3 kk:lle	20	14	25	7	27	10	10	8
Henkilökunnan määrä viimeisen 3 kk:n aikana	-12	2	-10	-2	-10	-2	-3	-5
Henkilökuntaodotus seuraavalle 3 kk:lle	22	-3	7	-1	8	-3	-2	-2
Tuotannon / myynnin kasvun esteitä kaikkiaan	51	59	68	62	72	61	76	66
Esteenä ammattityövoiman puute (% vastaajista)	19	20	25	27	30	32	30	28
puute kapasiteetista	3	4	6	6	4	4	6	7
riittämätön kysyntä	34	41	44	39	45	35	41	37
rahoitusvaikeudet	2	2	0	1	5	3	1	3
muu este	1	1	1	1	2	4	6	6
Suhdannetilanne tällä hetkellä	-12	3	-5	1	0	5	4	0
Suhdannenäkymät lähitulevaisuuteen	16	25	18	11	22	4	7	6

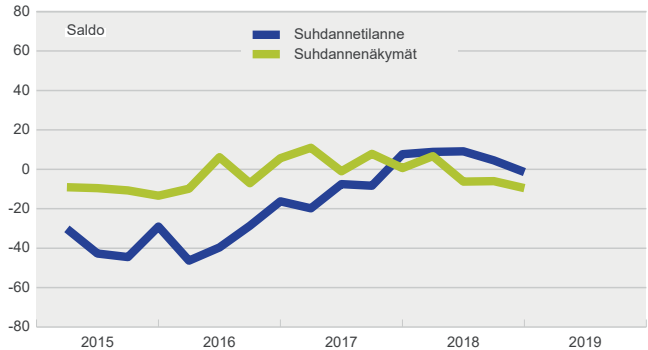

Liikenne

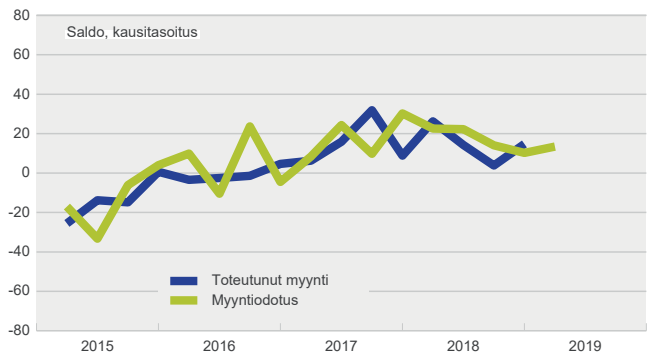
- Suhdannetilanne oli vuoden 2019 alussa normaalilukemissa
- Myynnin kasvu on ollut varovaista – lähikuukausien odotukset ovat samankaltaisia
- Henkilöstön määrä pysyi likimain ennallaan syksyllä, mutta lähikuukausille odotetaan selvää nousua
- Yleisen suhdannetilanteen ennakoidaan heikkenevän lievästi lähikuukausina (saldoluku tammikuussa -9)

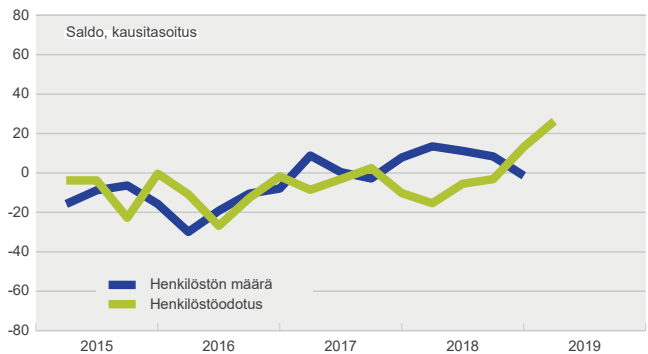
Suhdanteet

Myynti ja myyntiodotus

Henkilöstö ja henkilöstöodotus

Liikenne

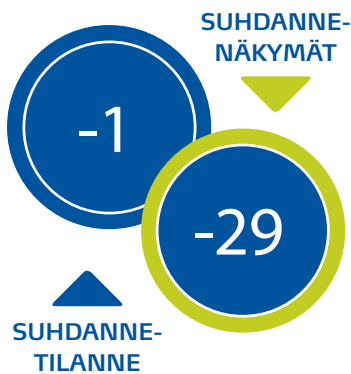
Suhdantietiedustelun päätuloksia, saldo

	2017				2018			
	I	II	III	IV	I	II	III	IV
Myyntin määrä viimeisen 3 kk:n aikana	2	22	34	3	23	20	7	6
Myyntiodotus seuraavalle 3 kk:lle	33	1	32	13	33	2	14	5
Henkilökunnan määrä viimeisen 3 kk:n aikana	11	8	-7	1	20	20	1	-9
Henkilökuntaodotus seuraavalle 3 kk:lle	5	2	-9	-26	3	-4	15	16
Tuotannon / myynnin kasvun esteitä kaikkiaan	44	36	51	73	44	44	53	48
Esteenä ammattiyövoiman puute (% vastaajista)	12	13	22	14	20	20	27	19
puute kapasiteetista	1	3	4	5	3	8	1	4
riittämätön kysyntä	33	21	26	27	21	15	25	23
rahoitusvaikeudet	5	11	7	6	6	8	0	1
muu este	0	0	0	28	6	0	1	6
Suhdannetilanne tällä hetkellä	-20	-8	-8	8	8	10	5	-2
Suhdannenäkymät lähitulevaisuuteen	11	-1	8	0	7	-7	-5	-9

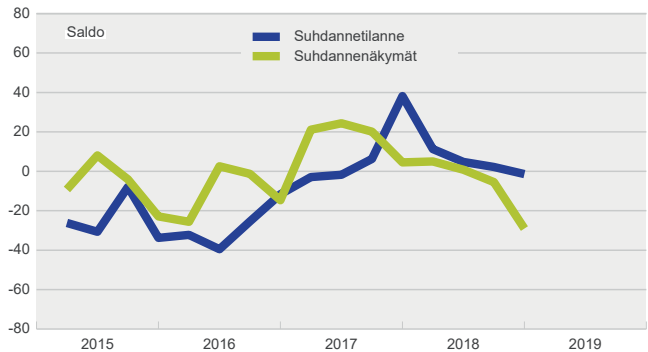

Rahoitus ja vakuutus

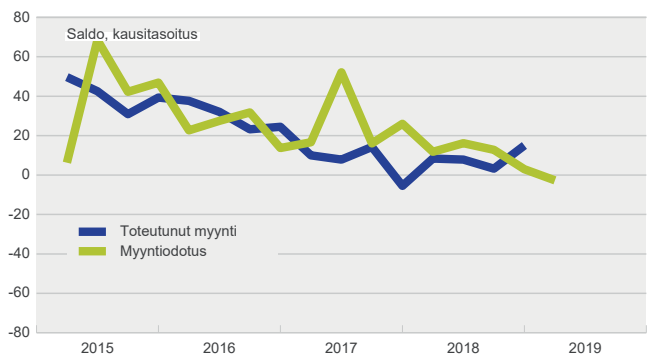
- Suhdannetilannetta kuvattiin tammikuussa tavanomaiseksi
- Myynti on hieman kasvanut, mutta myynnin määrän ei odoteta kasvavan lähikuukausina
- Henkilöstön määrä on pysynyt ennallaan ja sen odotetaan pysyvän samalla tasolla kevääseen mentäessä
- Suhdanneodotukset ovat heikentyneet vuoden loppua kohden (saldoluku -29)

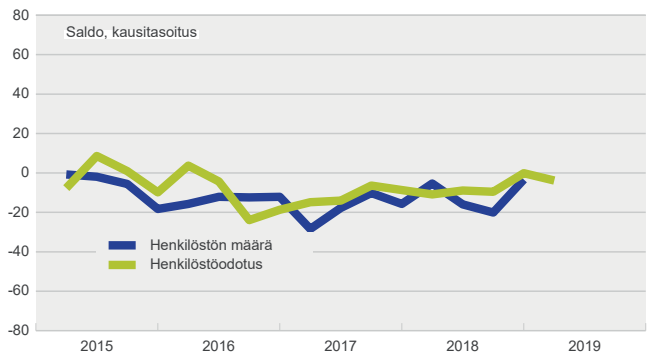
Suhdanteet

Myynti ja myyntiodotus

Henkilöstö ja henkilöstöodotus

Rahoitus ja vakuutus

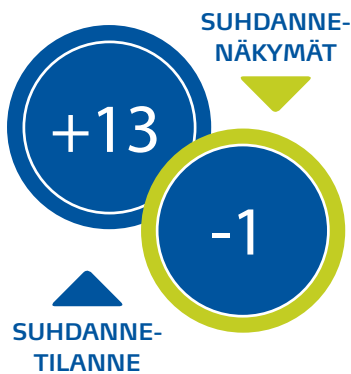
Suhdantiedustelun päätuloksia, saldo

	2017				2018			
	I	II	III	IV	I	II	III	IV
Myyntin määrä viimeisen 3 kk:n aikana	10	8	15	-6	8	8	4	15
Myyntiodotus seuraavalle 3 kk:lle	52	16	26	12	16	12	3	-3
Henkilökunnan määrä viimeisen 3 kk:n aikana	-29	-16	-13	-12	-7	-14	-24	0
Henkilökuntaodotus seuraavalle 3 kk:lle	-9	-7	-10	-12	-5	-11	1	-6
Tuotannon / myynnin kasvun esteitä kaikkiaan	31	36	29	19	11	9	15	19
Esteenä ammattityövoiman puute (% vastaajista)	11	3	12	3	1	2	1	1
puute kapasiteetista	0	0	0	0	0	0	0	0
riittämätön kysyntä	19	20	15	13	8	8	12	18
rahoitusvaikeudet	1	0	0	0	0	0	2	0
muu este	0	13	2	4	3	0	0	0
Suhdannetilanne tällä hetkellä	-3	-2	6	38	11	5	2	-1
Suhdannenäkymät lähitulevaisuuteen	22	25	21	4	6	0	-5	-29

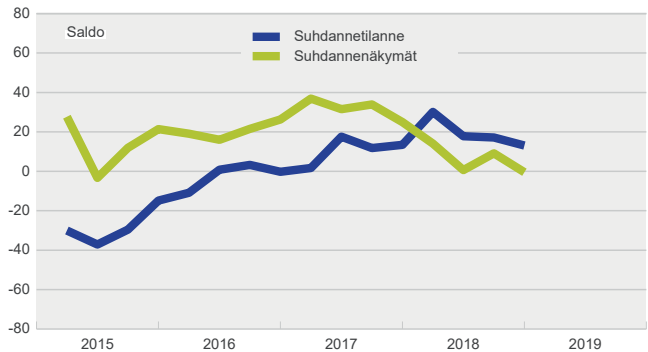

Tieto- ja viestintäpalvelut

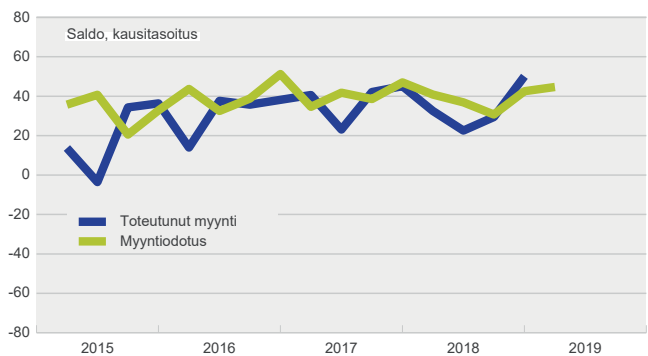
- Suhdanteet ovat jatkuneet varsin suotuisina (saldoluku +13)
- Myynnin kasvu on jatkunut ripeänä ja odotukset ovat hyvät seuraavalle puolelle vuodelle
- Henkilöstömäärä on kasvanut ja odotukset henkilöstön kasvun suhteen ovat positiiviset
- Ammattitaitoisen työvoiman puute on keskeisin myyntiä haittaava tekijä
- Odotukset kevääseen ovat varovaiset, suhdanteiden odotetaan pysyvän likimain ennallaan (saldoluku -1)

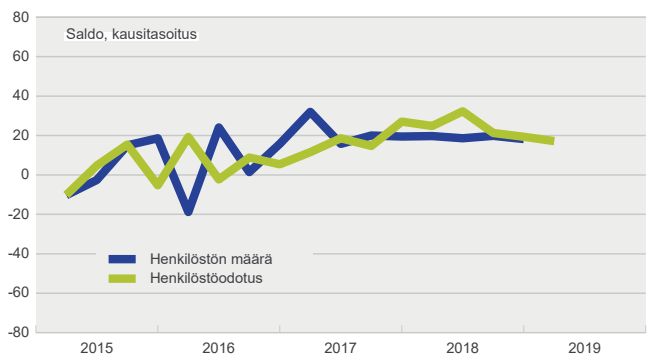
Suhdanteet

Myynti ja myyntiodotus

Henkilöstö ja henkilöstöodotus

Tieto- ja viestintäpalvelut

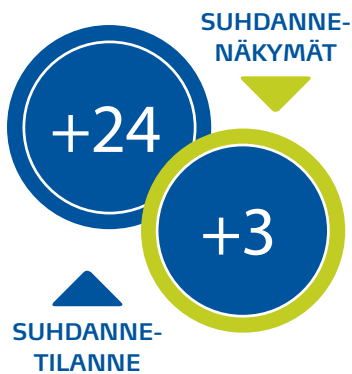
Suhdannetiedustelun päätuloksia, saldo

	2017				2018			
	I	II	III	IV	I	II	III	IV
Myynnin määrä viimeisen 3 kk:n aikana	41	23	42	45	32	22	29	50
Myyntiodotus seuraavalle 3 kk:lle	41	39	47	40	37	31	43	45
Henkilökunnan määrä viimeisen 3 kk:n aikana	38	12	22	16	29	13	20	13
Henkilökuntaodotus seuraavalle 3 kk:lle	20	18	25	24	36	22	18	16
Tuotannon / myynnin kasvun esteitä kaikkiaan	58	33	56	54	65	65	58	57
Esteenä ammattityövoiman puute (% vastaajista)	34	18	38	40	50	42	36	38
puute kapasiteetista	0	0	0	2	0	4	0	0
riittämätön kysyntä	22	14	20	16	16	20	21	20
rahoitusvaikeudet	2	2	4	2	0	3	0	0
muu este	3	3	0	0	2	4	4	1
Suhdannetilanne tällä hetkellä	1	17	11	13	31	18	18	13
Suhdannenäkymät lähitulevaisuuteen	37	31	33	25	14	1	10	-1

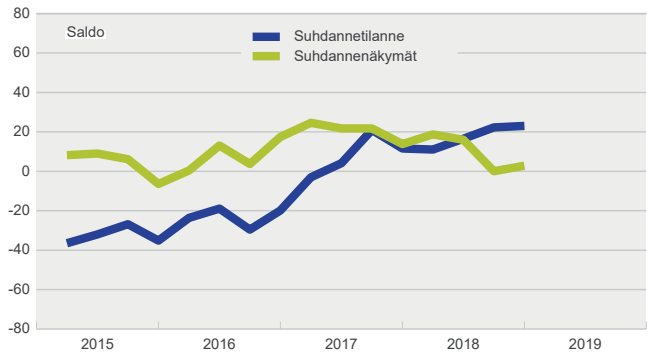

Kiinteistöpalvelut

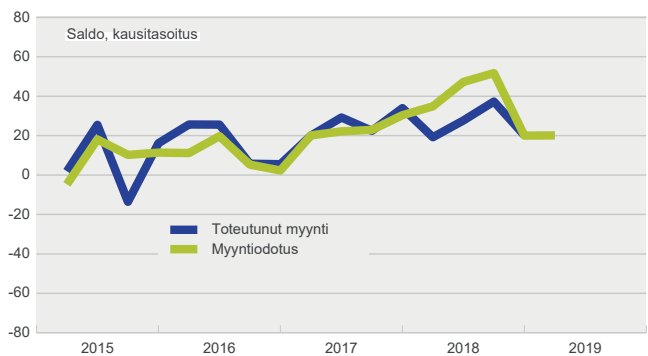
- Suhdanteet vahvistuneet edelleen vuoden loppua kohden, tilanne yhä keskimääräistä vahvempi
- Myynnin kasvu nopeutui vuoden viimeisellä neljänneksellä ja odotukset myynnistä ovat myönteiset
- Henkilökuntaa arvioidaan lisättävän ja rekrytointivaikeudet ovat yhä erittäin suuria (59 % vastaajista)
- Yleisen suhdannekuvan ei odoteta muuttuvan juurikaan ensi kevääseen mentäessä (saldoluku +3)

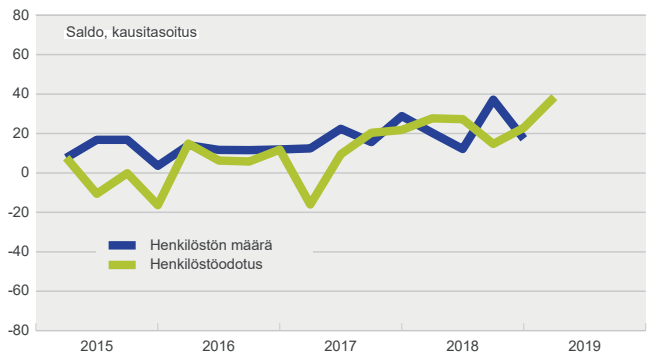
Suhdanteet

Myynti ja myyntiodotus

Henkilöstö ja henkilöstöodotus

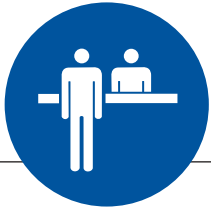

Kiinteistö- palvelut

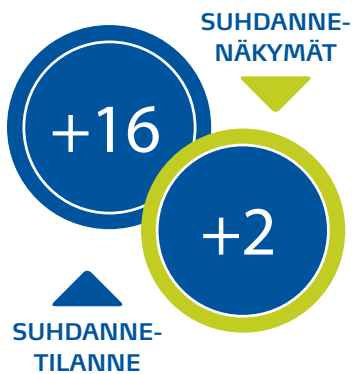
Suhdannetiedustelun päätuloksia, saldo

	2017				2018			
	I	II	III	IV	I	II	III	IV
Myyntin määrä viimeisen 3 kk:n aikana	21	30	23	34	19	28	37	21
Myyntiodotus seuraavalle 3 kk:lle	23	22	30	35	48	51	20	20
Henkilökunnan määrä viimeisen 3 kk:n aikana	11	35	16	16	17	23	40	3
Henkilökuntaodotus seuraavalle 3 kk:lle	26	11	10	28	47	5	10	41
Tuotannon / myynnin kasvun esteitä kaikkiaan	34	43	55	54	45	41	66	62
Esteenä ammattityövoiman puute (% vastaajista)	27	39	42	39	41	41	57	59
puute kapasiteetista	0	0	3	0	0	0	0	4
riittämätön kysyntä	6	4	3	12	9	0	4	2
rahoitusvaikeudet	0	5	4	4	6	0	4	6
muu este	0	0	4	7	0	0	1	0
Suhdanne-tilanne tällä hetkellä	-3	4	22	11	11	17	23	24
Suhdanne-näkymät lähitulevaisuuteen	25	22	21	14	19	16	0	3

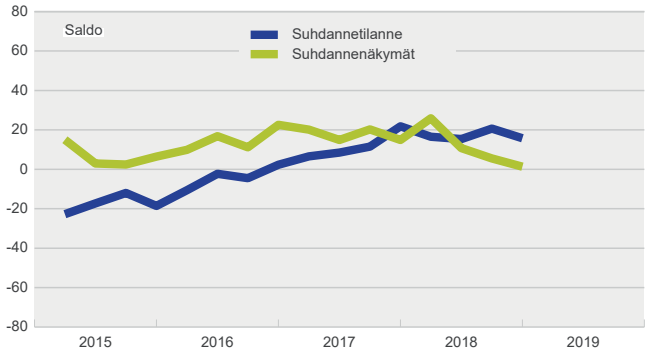

Muut palvelut

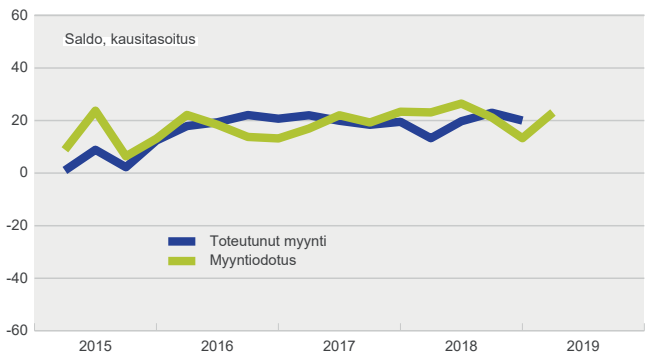
- Suhdanteiden kuvataan vahvistuneen hieman lisää – nykytilanne yli keskimääräisen
- Myynti kasvoi loppuvuonna selvästi, ja odotukset lähikuukausille ovat kohentuneet
- Henkilöstömäärän ennakoidaan lisääntyvän, mutta rekrytointivaikeudet ovat yleisiä
- Yleiset suhdanneodotukset aavistuksen varovaisemmat ja suhdanteiden ennakoidaan pysyvän jokseenkin ennallaan (saldoluku +2)
- Toimialaan kuuluu Suhdannebarometrissa mm. opetus-, sosiaali- ja terveystyöntekijöiden yrityksiä

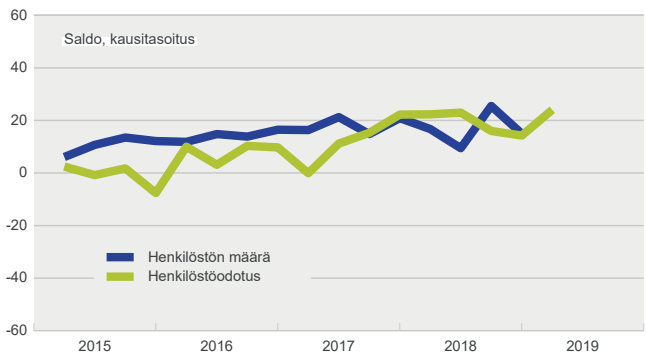
Suhdanteet

Myynti ja myyntiodotus

Henkilöstö ja henkilöstöodotus

Muut palvelut

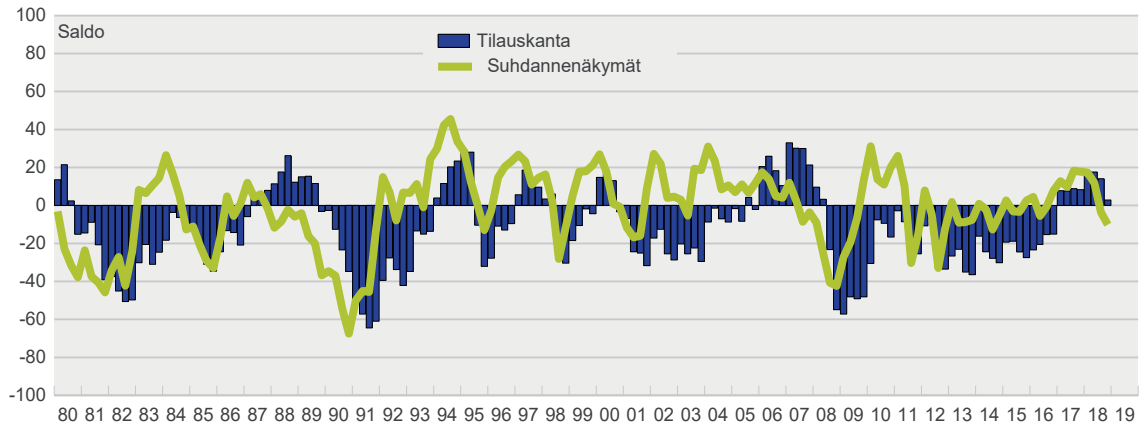
Suhdannetiedustelun päätuloksia, saldo

	2017				2018			
	I	II	III	IV	I	II	III	IV
Myyntin määrä viimeisen 3 kk:n aikana	22	20	19	20	13	20	23	21
Myyntiodotus seuraavalle 3 kk:lle	22	19	24	23	26	21	13	23
Henkilökunnan määrä viimeisen 3 kk:n aikana	18	29	11	15	17	17	24	7
Henkilökuntaodotus seuraavalle 3 kk:lle	20	10	17	25	35	11	6	27
Tuotannon / myynnin kasvun esteitä kaikkiaan	49	42	60	58	65	57	66	59
Esteenä ammattityövoiman puute (% vastaajista)	30	26	34	29	44	39	38	40
puute kapasiteetista	1	1	3	3	4	2	0	4
riittämätön kysyntä	15	13	20	20	14	14	16	17
rahoitusvaikeudet	2	3	4	2	4	2	3	2
muu este	3	4	6	9	5	4	12	1
Suhdannetilanne tällä hetkellä	7	8	12	21	17	16	21	16
Suhdannenäkymät lähitulevaisuuteen	21	15	21	15	26	10	5	2

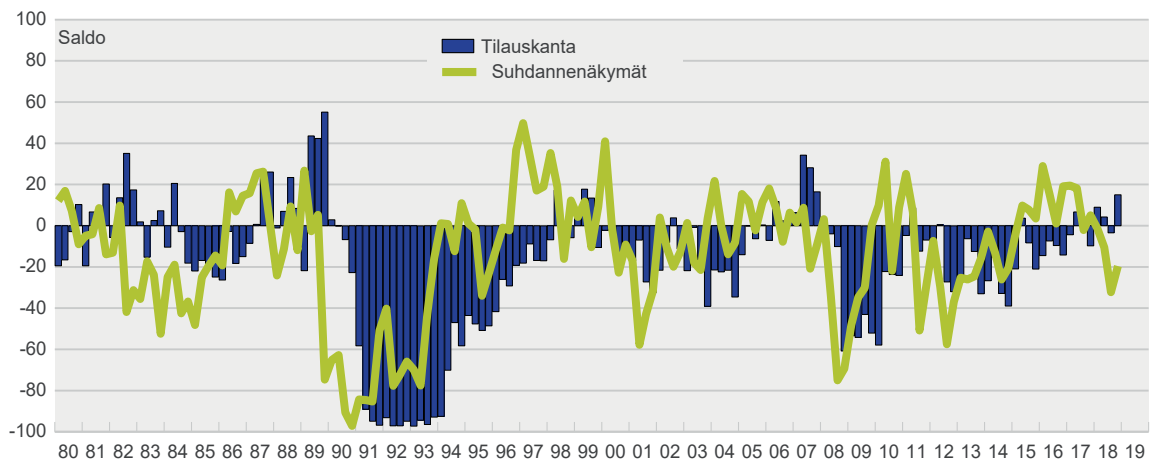

Pitkiä aikasarjoja

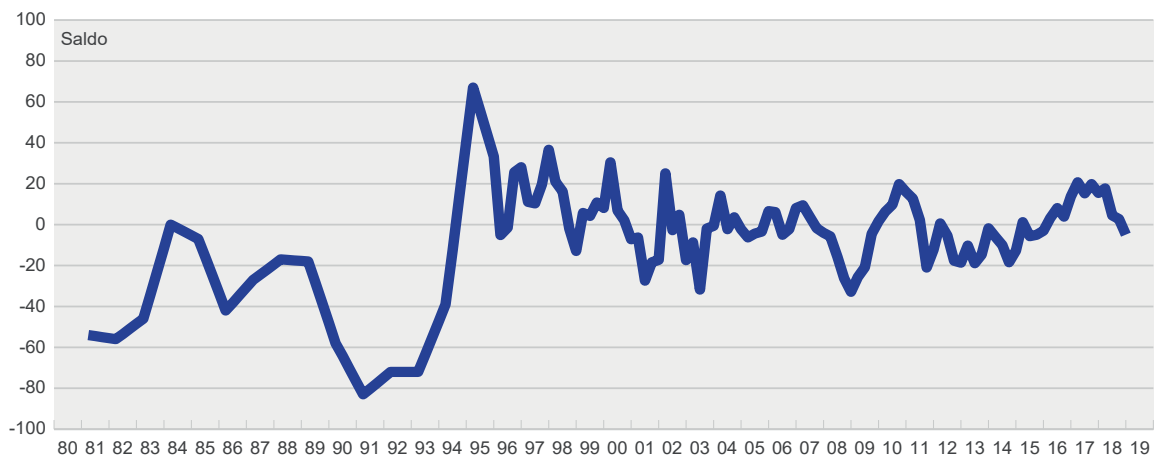
Teollisuuden suhdannenäkymät ja tilauskanta

Rakentamisen suhdannenäkymät ja tilauskanta

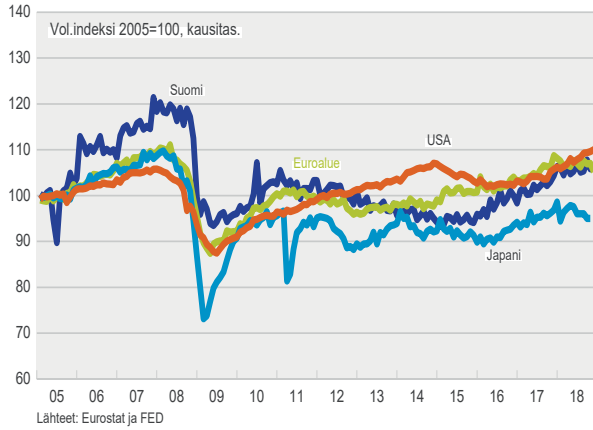
Palvelujen suhdannenäkymät

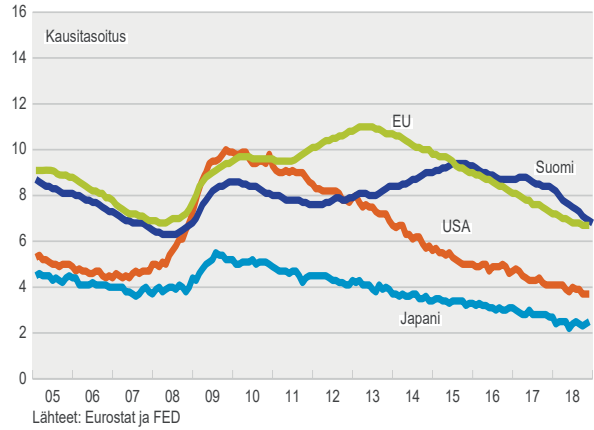

Taustatietoa taloudesta

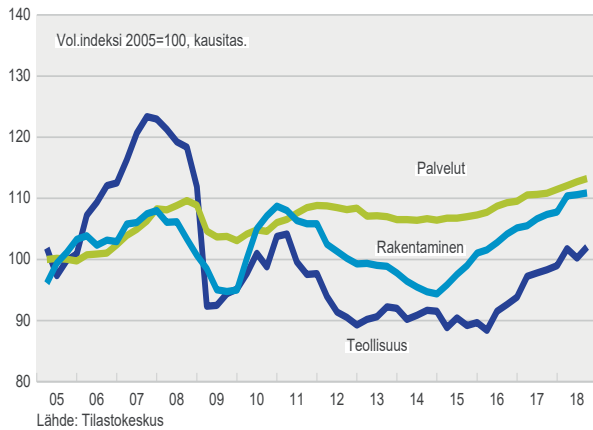
Teollisuustuotannon kehitys

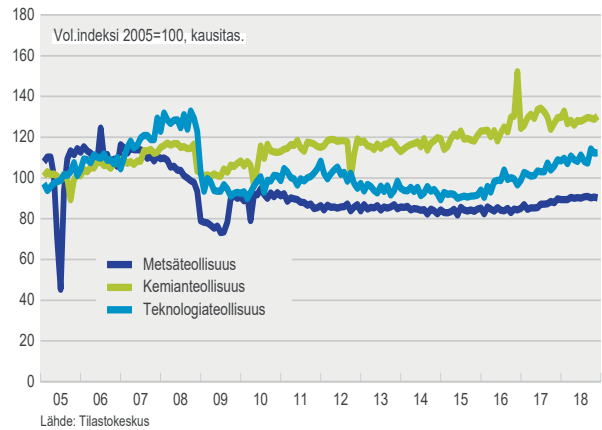
Työttömyysaste, %

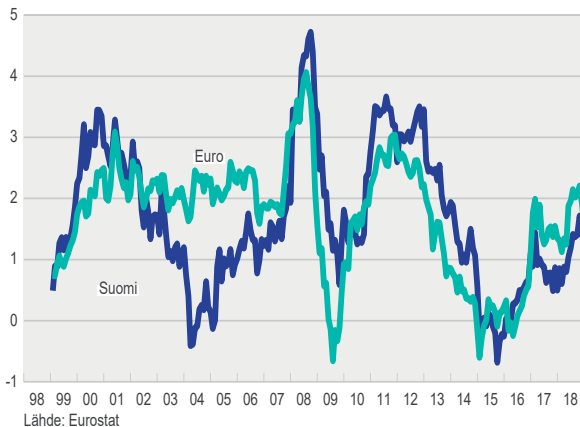
Kokonaistuotanto pääelinkeinoittain

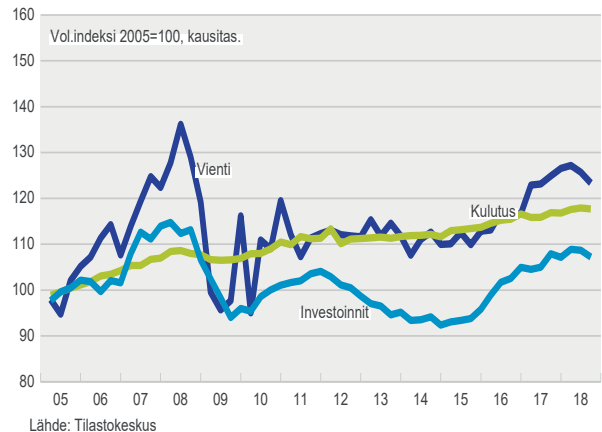
Teollisuustuotanto päätoimialoittain

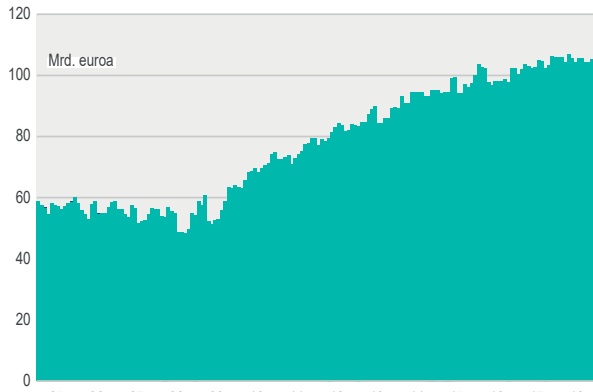
Inflaatio

Kysynnän päätekijät

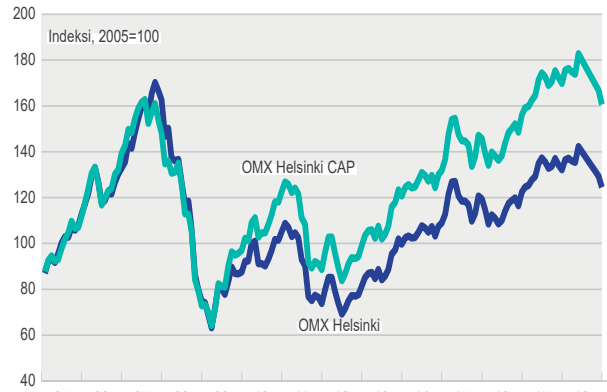

Valtionvelka

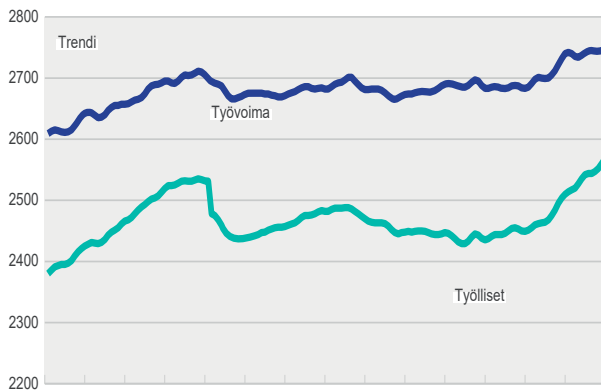
Lähde: Valtiokonttori

Pörssikurseja

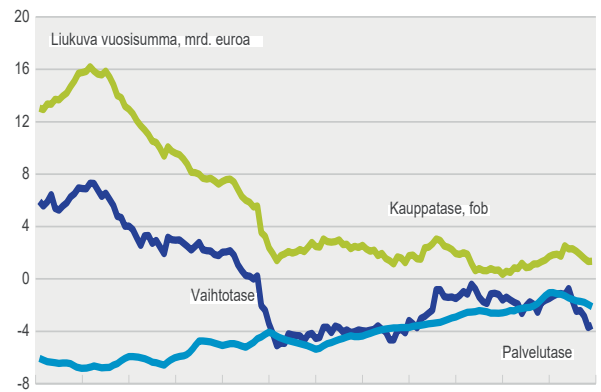
Lähde: OMX Helsinki

Työvoiman kysyntä ja tarjonta

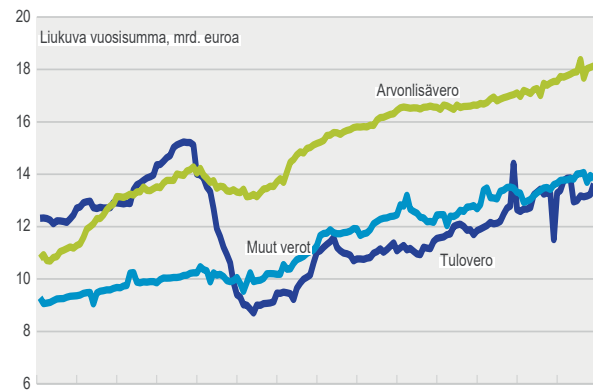
Lähde: Tilastokeskus

Ulkomaankaupan taseet

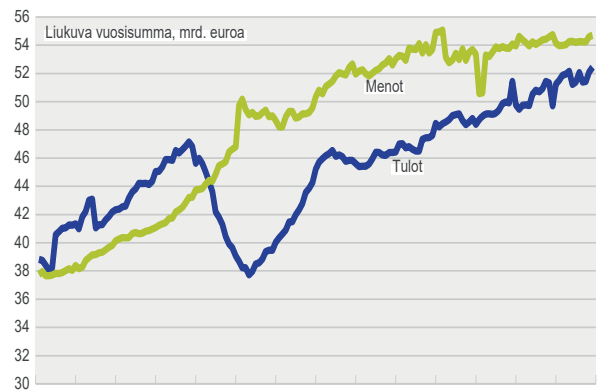
Lähde: Suomen Pankki

Valtion tulovero, ALV ja muut verot

Lähde: Valtiokonttori

Valtiontalouden tulot ja menot

Lähde: Valtiokonttori

Suhdannotiedustelumenetelmä

EK:n Suhdannebarometri

Elinkeinoelämän keskusliitto EK tekee kuukausittain suhdanne-tiedusteluja koko suomalaiselle elinkeinoelämälle.

Neljä kertaa vuodessa tehdään laajempi tiedustelu, jonka tulok-sista julkistetaan **Suhdannebarometri**-julkaisu. Lisäksi kuukau-sittain julkaistaan suppeampi luottamusindikaattoritiedote.

Teollisuuden suhdannotiedusteluja on tehty Suomessa vuodesta 1966 alkaen. Palvelualoilla ensimmäiset tiedustelut on aloitettu 1980-luvun lopulla, mutta merkittävämpi laajennus tapahtui vas-ta 2000-luvun puolivälissä.

Tässä julkaisussa on esitetty EK:n uusimman suhdannotiedus-telun tulokset koko yksityiseltä sektorilta. Tiedustelu on tehty **tammikuussa 2019**. Siihen on vastannut **1 184 yritystä**, jotka työllistävät Suomessa yli **250 000 henkilöä**.

Elokuussa 2010 julkaistavasta tiedustelusta lähtien vas-taajayritysten luokittelumiseksi toimialoille on käytet-ty uutta TOL 2008 -luokitusta. Muutoksen vaikutus Suh-dannebarometrin tuloksiin on kuitenkin varsin pieni. Teollisuuden, rakentamisen sekä joidenkin palvelualojen his-toriatiedot on kerätty TT:n aiemmassa Suhdannebaromet-rissa. Valtaosa palvelualojen aikasarjatiedoista on PT:n suhdannotiedustelusta. Tiedustelumenetelmän muutok-sen vuoksi palvelualojen aiemmat tiedot eivät ole kaikilta osin täysin vertailukelpoisia uusimpien havaintojen kanssa.

EK:n Suhdannebarometri on **osa Euroopan komission suhdan-nekyselyjärjestelmää**. Järjestelmään osallistuvat organisaatiot tekevät yhdenmukaisia tiedusteluja kaikissa EU-maissa, ja Eu-roopan komissio osallistuu jäsenmaissa tehtävien tiedustelujen rahoitukseen. Kaikkiaan vastaavanlaisia tiedusteluja tehdään nykyisin yli 50 maassa.

Yleistä suhdannotiedusteluista

Suhdannotiedusteluilla selvitetään yritysjohton näkemyksiä taloudellisesta tilanteesta sekä lähitulevaisuutta koskevia odo-tuksia. Tiedusteluilla etsitään ennen muuta suhdanteiden kään-nepisteitä. Tyypillisesti suhdannotiedustelujen kysymyksillä voidaan kartoittaa talouskehitystä noin puoli vuotta eteenpäin.

Tiedustelujen kysymykset ovat valtaosin laadullisia, ja niissä on tyypillisesti kolme vastausvaihtoehtoa. Kyse-lyllä kartoitetaan esimerkiksi sitä, onko vastaajayrityk-sen tuotanto tai työvoima kasvanut (+), pysynyt ennallaan (=) vai vähentynyt (-). Joitakin muuttujia, kuten tilauskan-taa ja varastoja, pyydetään vertaamaan myös normaaliin.

Tulokset painotetaan yrityskoolla

Teollisuudessa yrityskohtaiset vastaukset on painotettu vastaajayrityksen liikevaihdolla ja palveluissa henkilökunnan määräl-lä. Toimialojen keskinäisessä vertailussa painoina on käytetty jalostusarvopainoja. Pienten yritysten aliedustus otoksessa on korjattu niin, että niiden osuus vastaa todellista osuutta kullakin toimialalla.

Useimmat suuret yritykset vastaavat tiedusteluun toimipaikoit-tain tai tuotannonaloittain, ei konsernitasolla.

Toimialoittaiset vastaukset esitetään julkaisussa useimmiten ns. **saldolukuina**. Saldoluku on positiivista kehitystä kuvanneiden osuus vähennettynä negatiivista kehitystä kuvanneiden osuudel-la. Jos esimerkiksi 30 % vastaajista (painotettuna) on vastannut tuotantonsa kasvaneen, 50 % pysyneen ennallaan ja 20 % vähentyneen, saldoluku on 30 - 20 eli +10.

Elinkeinoelämän keskusliitto EK

PL 30 (Eteläranta 10)
00131 Helsinki
Puhelin 09 420 20
Faksi 09 4202 2299
www.ek.fi

Raportti internetissä:
www.ek.fi

ISSN 0783-3350

Lisätietoja:

Johtava ekonomisti
Sami Pakarinen
Puh. 050 343 4337
etunimi.sukunimi@ek.fi

Ekonomisti
Jouko Kangasniemi
Puh. 040 551 8136
etunimi.sukunimi@ek.fi

EK 2019

